

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku

6 strani ob delavnikih

8 strani ob nedeljah

za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo

„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2107.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2107.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Dolgovali uradnikov
Sokolstvo in zadnji dogodki
v državi
Mogočen tabor kmetske mla-
dine v žalcu
Grozno dejanje zblaznelega
orožnika v Trbovljah
Proti razdiranju učiteljskih
vrst
Zaposlenost v avgustu

Št. 132

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v torek, dne 10. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

Dolgovali uradnikov

Vprašanje kmečkih dolgov se že leta vleče v javnosti kot rdeča nit in zaskrbljeni čakamo njegove rešitve, ker se vsi zavedamo, da gre za zdravno hrbtenico naše socialne skupine, ki tvori os celotnega našega žitja. Zemlja in njena prva kri tvorita vsebino našega naroda, zemlji in njeni krvi poklanjajo vedno večjo pozornost vsi modri misleci.

Kljub različnim formulam in uredbam pa se ta naš voz le ne premakne na uspešno pot. Sicer smo z dneva v dan bolj pripravljeni, da bodo različni leki le papirnati vse dotlej, dokler bo kapital le namen in ne sredstvo, z drugo besedo: dokler bo delo kot histrija del kapitala njegov suženj. Samo tukaj je korenina kmečkih dolgov in prav tako tudi dolgov ostalih delovnih skupin — delavca in uradnika, le s to razliko, da polzi kmet navzdol pred vsem kot proizvajalec in manj kot potrošnik, delavec kot proizvajalec in potrošnik, uradnik pa največ kot potrošnik (konzument), ki je s svojim življenjskim nivojem vezan na stotere ozire in dolžnosti.

Tako je poleg kmečkih dolgov vzniklo v javnosti sicer manj ali celo še neznano vprašanje uradniških dolgov, zavzemajočih dan na dan večji obseg. Ti dolgovi so prav tako, če ne celo večje in bolj pereče socialno zlo od kmečkih dolgov. Statistika o tem bremenu ni tako lahko izvedljiva kot ona kmečkih dolgov, ker ni vključena in je ta težka uradniška pasiva različnega poroka. Če bi pa bili ti dolgovi razvidni, bi javnost strmela. Prav neznaten odstotek uradništva vseh vrst je brez dolgov; ti so samci ali pa družine, kjer služita dva, oziroma, kjer ni otrok. Smelo lahko trdimo, da je štiri petine vsega ostalega nižjega in višjega uradništva (enoza-služkarjev) obetno zadolžena. V poštev prihajajo zlasti družinski poglavarji s kopico nepreskrbljenih otrok in od teh očetje z učečo se mladino srednjih in višjih šol. Ti so res prave žrtve. V strahu za eksistenco svojih otrok žrtvujejo zanje vse svoje najjačje soko, da jim omogočijo študij, ki postaja poleg tega dan na dan večji vprašaj, če naj nudi otrokom res kakor resnično dolo.

Težka resnica o uradniških dolgovih nam razglaša več socialno naravnost poraznih posledic. Ne smemo pozabiti, da je državni uslužbenec ogledalo nacije in države. Njegovo blagostanje, njegov ponos in vse potrebne moralne dobrine so istočasno lastnina nacije, njegova beda je v enaki meri beda in sramota nacije in države.

Kaj naj zahtevamo od prezadolženega uradnika? More li pokloniti svojem poklicu idealnost, ljubezen, vztrajnost itd., ki so prav tu kaj tako nujno potrebne? V pomankanju in bedi stopi na mesto vestnosti, težnja po življenju za vsako ceno in v vsakim sredstvu. To vprašanje (moralno) tvori svoje posebno in tudi najtežje vprašanje, ki prav v tem primeru tako naglo pada in rodi nedogledne porazne posledice. Takih dokazov nam nudi vsakdanje življenje zadosti.

Vprašanje uradniških dolgov se ni še v javnosti načelo, podčrtamo pa, da obstoja z vsem svojim resnim in nevarnim poudarkom. Pojav je kot že poudarjeno, logična posledica socialnih prilik. Minimalni prejemki od ene in rastoči izdatki od druge strani pehajo uradnika — družinskega očeta v vedno večjo finančno odvisnost, vsestranska odpoved in utesnitve čarajo samo zaskrbljenost in zbegovanje kri in napenjanje živce. Kaj so opazke, kakor »uradnik je gospodski siromak« — »uradnik je gospodarsko na tleh« — »uradnik odpoveduje itd. drugo kot resen opomin, da je treba tudi semkaj čimprej resne pozornosti in uspešnega leka!

Ni pa pri tem v žarišču aktualnosti samo socialni in gospodarski pomen, ki imperativno zahteva, da se stanje uradniškega sloja zboljša. So tu prav otpljivi, čisto upravni razlogi, ki zahtevajo, da pride zaveda uradniškega prezadolženja čimprej v diskusijo. Nihče ne more trditi, da bo slabo plačan uradnik vestno in pošteno opravljal svoje dolžnosti, da bo v resnici vse svoje sile posvetil delu, če pa mora svoje moči oddajati tudi še onemu, ki mu obljublja skromen priboljšek k njegovi mizerni mesečni plači. Nikoli bi v naši državi ne bilo toliko, deloma upravičenih in tudi na odločilnih mestih priznanih pritožb o naši upravni službi, če bi prejemki uradništva bili v pravem razmerju z njegovim socialnim položajem.

Razumemo, da je sedanj čas vse prej, kakor pa prikladen za razpravljanje o ureditvi namenskih prejemkov, tako v državni in samoupravni, kakor tudi v zasebni službi. Vendar bodo morali vsi oni, ki hočejo s svojim pozitivnim delom zboljšati blagostanje v naši državi, svojo aktivnost prvenstveno usmeriti tudi v ta vprašanja, ki so najtesneje povezana z gospodarskimi problemi današnje dobe.

Zboljšanje pa je mogoče tudi takoj. Če že ne more biti govora o povišanju prejemkov — posebno velja to za državne in samoupravne namenske — zaradi finančnih in proračunskih težkoč, potem je nujno, da se odprejo vsaj tisti ventili, pri katerih je pritisk najjačji. To so predvsem družinski očetje s kopico nepreskrb-

Sumljivo zatišje v Ženevi**Včeraj se je sestala skupščina DN****Dr. Beneš izvoljen za predsednika — Podrobnosti o prvi seji petorice — Pred važnimi razgovori za kulisami****Prva seja petorice**

Ženeva, 9. septembra. w. Na včerajšnji prvi seji odbora petih, ki proučujejo italijansko-abe-sinski spor, je, kakor se doznava, predsednik francoske vlade Laval načel vprašanje železnice Džibuti-Addis-Abeba za primer vojne, ker predstavlja ta železniška proga zvezo Abesinije z ostalim svetom. Če bi se ta proga prekinila, si Abesinija sploh ne bi mogla nabaviti zdravil in drugih življenjskih potrebščin. Zato je Laval omenil, da bi se morda ta proga dala pod zaščito Rdečega križa. Člani odbora z abesinskim poslanikom vred, so kakor se doznava sprejeli ta predlog z naklonjenostjo, le italijanski poslanik je zavzel rezervirano stališče.

Hoare Edenu

Včeraj je prispel v Ženevo angleški zunanji minister Samuel Hoare. Doznava se, da je pri-nesel ministru Edenu posebno poročilo, ki ga zagotavlja, da se lahko tudi v bodoče zanaša na podporo Baldwin in vseh članov vlade glede politike, ki jo zastopa v italijansko-abe-sinskem sporu. To sporočilo smatrajo za posebno pomembno zato, ker mislijo, da bi Mussolini morda rajši pristal na kakšno novo konferenco treh zapadnih velesil, kakor pa na sklepe odbora petih.

Doznava se nadalje, da bo britanski zunanji minister sir Samuel Hoare za primer, da pride na skupščini DN do načelja abesinskega vprašanja, dal uradno izjavo o stališču britanske vlade. V angleških krogih zatrjujejo, da ni res, da bi se bila Italija obvezala, da ne bo začela sovražnosti vse dotlej, dokler bo trajala debata o Abesiniji v Ženevi. Tudi ni res, da bi bila Italija pripravljena udeležiti se nove konference treh.

Navidezno zatišje

Čeprav se zdi, da traja tu politično zatišje še nadalje, so vendar v vseh krogih pesimistično razpoloženi za stran zasedanja posebnega odbora za likvidacijo italijansko-abe-sinskega spora. Vse prej lahko rečemo, kakor to, da bi bilo verjetno, da bodo razgovori v okviru odbora petih obradili kakšen jasen in dokončen rezultat. V odboru bi mogel prodreti predlog, naj se Italiji ponudi v Abesiniji podoben položaj kakršnega ima Velika Britanija proti Iraku. Je pa zelo verjetno, da bo Mussolini tak predlog brez debate odklonil. V vseh ženevskih delegacijah se tako čedalje bolj utrjuje prepričanje, da je spopad neizogiben in da je treba že zdaj razpravljati, kaj bo potem, ko bo počil prvi top na meji Eritreje in Somalije.

Pred važnimi razgovori za kulisami

Iz francoskih krogov se doznava, da namereva francoska delegacija v svrhu pomirjenja duhov predložiti novo poročilo o načrtu evropske unije in v zvezi s tem o novih gospodarskih ukrepih za ublažitev krize. Ti krogi si mnogo obetajo od navzočnosti Herriota, Paula Boncourja in Georgesa Bonnetta na skupščini DN. Po sodbi teh krogov bo prišlo med zasedanjem skupščine DN za kulisami do zelo važnih razgovorov med zastopniki Francije in njenih najbližjih prijateljev.

Dr. Purić v Ženevi

Danes je prispel v Ženevo jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Božidar Purić, da prisostvuje današnji svečani otvoritvi 16. skupščine DN. Na postaji so ga pozdravili dr. Ivan Subotić, stalni delegat s celokupnim osebjem kraljevske stalne delegacije pri DN, generalni konzul v Ženevi Nikola Petrović s celokupnim osebjem

ljenih otrok. Študijska doklada je tako nizko odmerjena, da praktično skoro nič ne pomeni. Ta doklada naj bi dosegla vsaj tako višino, da bi bil študij otrok v resnici mogoč. Najmanj pa kar naj bi država storila, so dolgoročni krediti po minimalni obrestni meri. Saj je stara resnica, da so družinski izdatki največji ravno takrat, ko so stroški razmeroma najmanjši. Posebno v teh časih, ko so vsi krediti zamrznjeni, bi bila taka solucija dvojne vrednosti.

Državni, samoupravni in tudi zasebni uradnik po veliki večini, se je danes omejil na skrajnost in bi bilo v splošnem interesu, da bi se vsaj malo oddahnili. Uradnik je dopolnjuječ člen v verigi gospodarskega življenja, zato bi njegov izboljšani položaj lahko znatno okrepil današnje ohromelo gospodarstvo.

J. F.

generalnega konzulata v Ženevi, načelnik političnega oddelka zunanjega ministrstva dr. Ivo Andrić, člani jugoslovanske kolonije in jugoslovanski novinarji, ki se nahajajo v Ženevi zaradi zasedanja skupščine DN.

Italijanski komentar

Rim, 9. septembra. AA. Današnji italijanski listi pišejo z veliko zapetostjo in

Zasedanje skupščine DN

Ženeva, 9. septembra. w. Danes ob 10.30 dopoldne je bila otvorjena 16. skupščina DN za katero je vladalo mnogo večje zanimanje kakor za lansko. Večina evropskih držav je poslala na to zasedanje svoje zunanje ministre kot glavne delegate. Tu so med drugimi sir Samuel Hoare, Eden, Beck, Litvinov, Kanya, Berger-Walden, dr. Beneš, zunanji ministri baltičskih držav in drugi. Francosko zastopata v Lavalovi odsotnosti Herriot in Paul Boncour.

Dnevni red današnjega zasedanja je obsegal tele točke:

1. Otvoritev skupščine, 2. izvolitev verifikacijskega odbora, 3. govor predsednika sveta Guinaza (Argentina), 4. poročilo komisije za pregled pooblastil, 5. izvolitev novega predsednika skupščine, 6. izvedba dnevnega reda, 7. izvolitev šestih komisij, 8. pregled vprašanj, ki so na dnevnem redu raznih komisij skupščine, 9. sestava komisije za dnevni red.

Popoldanska seja prične ob 17.30 s temle dnevnim redom: 1. razglasitev izvolitve predsednikov posameznih komisij, 2. volitev šestih podpredsednikov skupščine, 3. določitev nadaljnega dela skupščine.

Govor predsednika sveta DN

Zasedanje se je začelo z običajnim govorom predsednika sveta DN Guinaza, argentinskega delegata, ki je med drugim izjavil, da je njegova vlada z zadovoljstvom sprejela pomiri-

ravnodušnostjo o zasedanju odbora petih za likvidacijo italijansko-abe-sinskega spora. Listi ugotavljajo, da novi predlogi, ki jih s tolikšno trdovratnostjo zdaj forsirajo, nikakor ne morejo tvoriti temelja za sporazum. Vse kaže, da so vsi ti novi predlogi že vnaprej obsojeni na izjalovitev, prav tako kakor je bilo s predlogi koncem meseca julija v Parizu.

tevar zaradi Gran Chaca. Ta vojna je bila likvidirana s pomočjo DN.

Nato se je spomnil srečne ureditve posarskega vprašanja. V zvezi s tem vprašanjem so bili ustanovljeni prvi oddelki mednarodne policije v službi DN. Tež o okolnosti je pripisati, da se je mogel plebiscit izvesti v popolnem miru.

Slika pa ne bi bila popolna, če bi se govorilo samo o uspehih, je nadaljeval predsednik Guinaz. Iz DN je izstopila velika država (Nemčija, op. ur.), a v razorožitvi je nastal zastoj. Spomladi je moral svet DN javno proglasiti, da je vestno izpolnjevanje pogodbenih obvez s strani vseh držav temeljno pravilo mednarodnega življenja in pogoj vsakega miru. Zdaj razpravlja svet DN o nevarnem sporu, ki resno ogroža mir sveta.

Predsednik Guinaz je končal svoj govor z vlogo, ki jo igra DN pri ohranitvi mednarodnega miru. Tajna diplomacija se mora umakniti pred javno razpravo mednarodnih odnošajev. Ravno zdaj, ko se obzorje zopet napolnjuje s temnimi oblaki in ko vsi svet upira svoje oči v Ženevo, naj se delegati zavedajo svojih dolžnosti do miru in do DN.

Dr. Beneš predsednik

Nato se je vršilo glasovanje o novem predsedniku.

Za predsednika 16. skupščine DN je bil izvoljen češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, kakor so napovedala že prva poročila.

Prvi rezultati poljskih volitev**Slawek in Koszciolkowski izvoljena****Veliki nemiri v Skrinievcu**

Varšava, 9. septembra. AA. Doslej znani volilni rezultati kažejo veliko abstinenco. V nekaterih varšavskih voliščih je glasovalo samo 30% volilcev. Prišlo je tudi do incidentov, tako n. pr. v skrinjeviškem okraju in Poznanju. Vendar uradno poudarjajo, da ni bilo nikjer resnejših incidentov v krajih, kjer živi maloruska manjšina in kjer je pri prejšnjih volitvah pogosto prišlo do izgrediv.

V Skrinjevcu pa so bili včeraj zelo hudi izgredivi. Pristaši nacionalne opozicije so napadli poslopja, kjer so bile volitve in uničili vse, kar jim je prišlo pod roke. Policija je morala rabiti orožje. Pri tej priliki sta bila dva napadalca ubita. Navzlic temu so se v Skrinjevcu volitve izvedle do kraja, v Verežisku pa so jih morali odložiti za en dan.

Spričo sedanjega volilnega sistema bo moči uradne izide volitev izvedeti šele čez

nekaj dni. Po dosedanjih podatkih sta v Varšavi izvoljena med drugim predsednik vlade Slawek in notranji minister Koszciolkowski.

Varšava, 9. septembra. AA. Dosedanji volilni rezultati kažejo, da je bila volilna udeležba samo 28-3% manjša kakor pri prejšnjih volitvah. To se da v znatni meri pojasniti s slabim vremenom, ki je vladalo skoraj v vsej državi, le malo pa je temu vzrok silna propaganda za volilni abstinenec, ki so jo delale nekatere opozicijske stranke. Leta 1930. je vladna lista dobila 5,292.725 glasov, včeraj pa 7,575.681. Tako je vladna lista pri teh volitvah po številu glasov pridobila 43-1%.

Izmed doslej izvoljenih poslancev, jih je 184 Poljakov, od narodnostnih manjšin pa je izvoljen 19 Malorusov, 4 nacionalni sta dve in en Rus. Med izvoljenimi poslanci sta dve ženski.

Rooseveltov nasprotnik ranjen**Atentat na senatorja Longa**

London, 9. septembra. Reuter poroča iz Newyorka: Senator Long, imenovan diktator Louisiane, ki je bil znan kot najbolj ogorčen kritik Roosevelta, je postal žrtev nenadnega atentata. Atentat nanj je izvršil atentator snoči na hodniku parlamentarnega poslopja; Long je dobil nevarne rane, atentatorja pa sta dva zasebna detektiva, ki sta spremljala Longa, ubila z revolverjem. Longa so morali takoj operirati. Atentator je neki Weiss, specialist za ustne, nosne in vratne bolezni.

V času atentata je bil Long na potu v zakonodajno skupščino, ki je bila sklicana, da razpravlja o celi vrsti predlogov, med njimi tudi o zakonskem predlogu, ki odreja ječo za člane zvezne vlade, če jih sodišče v Louisiani proglasi za krive zaradi protiustavnega delovanja. To je bil Longov

odgovor na prizadevanja Washingtonske vlade, ki jim je nasprotoval. Long je bil najprej Rooseveltov pristaš in se je tudi zavzemal za njegovo gospodarsko politiko, pozneje pa je postal njegov najbolj neizprosni sovražnik. Sedanji guverner Allen je njegov dober prijatelj, zakonodajna skupščina v Louisiani pa je popolnoma v njegovih rokah. Ker je vsa važna mesta v državi upravi zasedel s svojimi pristaši, si je tako zagotovil popolno kontrolo nad upravo države Louisiane.

Tsaldaris se je vrnil

Atene, 9. septembra. AA. Predsednik grške vlade Tsaldaris se je danes vrnil iz Nemčije. Koj po svojem povratku se je posvetoval s člani vlade.

Vremenska napoved

Dunaj: Na zapadu in jugu pretežno jasno

Politični utrinki

Dr. Miha Krek o političnih prilikah

V nedeljo je bil prvi politični tabor pri Sv. Trojici nad Moravcami. »Slovenec« piše, da je bilo 4000 mož in fantov, drugi, ki so bili tudi prisotni, pravijo, da je bilo vsega skupaj največ 800 ljudi.

Govoril je na shodu tudi minister dr. Miha Krek, ki je med drugim poudaril tudi to-le:

Morda je za mnoge nerazumljiv čas in način, kako smo prišli v vladu in kako se uredjuje. Današnja vlada je sad večletnega tihega, nevidnega prizadevanja. Ustvarili smo formacijo treh, želeli smo in še želimo, da pritegnemo k delu za narod vse, zlasti tudi brate Hrvate. Vsa ljudstva Jugoslavije naj po svojih zastopnikih ustvarjajo blagostanje te države pod geslom: vladati z narodom, ne pa z bajoneti in silo!

Nasla politika noče biti politika strasti; s strastjo se ne orje zgodovina narodov. Hočemo uvesti v javno življenje ljubezen, plemenite odnose med vsemi ljudmi, zlasti med nami samimi, ki hočemo nositi odgovornost za nove razmere.

Pri organizaciji stranke boste nemara naleteli na očitke, da smo zatajili svoj slovenski program; odkrito povem, da smo za široko samoupravo, ki jo bomo izgradili, da bo ustrezala zahtevam in potrebam našega ljudstva.

Z druge strani prihajajo z očitki, da smo proti državni skupnosti, da netimo separatizem. Na to odgovorjam: Vsak očitek proti državnemu separatizmu najodločneje odklanjam! Separatisti so pač tisti, ki so ubili ljubezen in smisel za državo in za državnopravne posle pri našem narodu.

Zopet drugi prihajajo v naš vrt in nam hočejo zasaditi tuje cvetlice. Ta sad pa pri nas ne bo upeval, ker imamo mi svojega voditelja, ki je vsaj toliko sposoben in državniško moder, kakor kateri drugi, ki vsaj toliko zna in hoče zastopati slovenske interese, kakor bi jih hotel kdorkoli zastopati v našem imenu. Korosec je bil velik Slovenec in je velik ostal. Smo Slovenci bili, smo danes in vedno ostajamo!

Mnogim se zdi delo vlade prepočasno — je nadaljeval dr. Krek. — Uredili bomo polagoma vse ustanove od občine navzgor do najvišjih vrhov državne uprave.

Dr. Srškić o hrvatskem vprašanju

Sarajevski »Jugoslavenski list« poroča: Z ozirom na sobotno sejo glavnega odbora JNS, je dr. Srškić izjavil, da se te konference ne bo udeležil, dokler se ne ustvari močni temelji za rešitev naših notranjih političnih vprašanj, med katere spada v prvi vrsti hrvatsko vprašanje.

Vendarle nova zemljoradniška stranka

Voja Lazić in Uroš Stajić sta izjavila, da bosta že v kratkem ustanovila zemljoradniški klub v skupščini, ki bo štel 16 poslancev. Istočasno bosta voditelja notranjemu ministru predložila prijavo za odobritev nove zemljoradniške stranke. Nadalje sta izjavila, da je njihov odnos do skupine Bogoljuba Jevtića samo v toliko tesnejši, v kolikor ima enake težnje za istimi nacionalnimi načeli in enakimi pogledi na politično ureditev države. Njihova hotenja pa se od Jevtićeve skupine razlikujejo v gospodarskih in socialnih vprašanjih.

Akcija »Pohorcev«

Nedeljski »Obzor« obravnava v posebnem članku akcijo »Pohorcev« in pravi med drugim, da ima ta akcija en sam skupni cilj in ta bi bil oslabitev položaja vlade dr. Stojadinovića. V nadaljnjem trdi list, da se »Pohorci« poskušajo s to akcijo zopet priklopiti do oblasti. Oni računajo, da je sedanja vlada delovna vlada, vendar pravi člankar — tudi če ne bi vlada imela večine v skupščini, je ne bi nič moglo ovirati, da razpusti parlament in razpiše nove volitve. Taka solucija, pravi list, bi bila koristna za pomirjenje notranjih političnih prilik. Tak korak vlade, zaključuje list, pa bi kaj hitro iztrežnil vse one, ki se zavedajo kako strahovito bi bili razočarani, če bi vlada razpisala nove volitve.

Minister Djuro Janković o politiki JRZ

V Osijeku je bila v nedeljo konferenca JRZ, katere se je udeležil tudi minister za šume in rude Djuro Janković. Pri tej prilici je imel minister Janković govor, v katerem je analiziral politične prilike v naši državi med drugim tudi takole:

Razdobje do prihoda vlade dr. Milana Stojadinovića, lahko delimo v dva dela. Prvi od 6. januarja 1929 do 3. septembra 1931, a drugi od 3. septembra 1931 dalje. V prvi perijodi so bile razpuščene vse politične stranke in mi smo kot lojalni državljani sledili politiki našega blagopokojnega kralja. Nihče ni te politike mogel niti hotel preprečevati. V drugi perijodi smo dobili ustavo. S tem je bilo odobreno ustanavljanje strank, vendar se politično življenje ni normalno razvijalo.

JRZ, je naglasil nadalje minister Janković, se je pričela ustanavljati že pred dvema letoma. Njeni šefi so se stalno dogovarjali o ustanovitvi stranke, ki naj bi bila regulator našega političnega življenja. Ta stranka je ustanovljena na temelju ustave od leta 1931. Tri stranke, ne predstavljajo koalicije, kakor se to poskuša z gotovih

Politično vrvenje v Beogradu

Aca Stanojević konzultira

Živahni politični razgovori predstavnikov JRZ - Navodila za akcijo stranke se pripravljajo - Organizacija stranke se bo izvedla po vsej državi istočasno

Beograd, 9. septembra. b. Razgovori g. Ace Stanojevića v vrhovnem odboru JRZ, ki se je sestel v soboto popoldne, so se dokončali. Bili so v tem trenutku posebno važni za stranko. Predsednik odbora g. Aca Stanojević je izkoristil priliko, ko so se mudili poslanci v Beogradu, za politične razgovore. Aca Stanojević je prišel v stik z ministr. za zgradbe inž. Milošem Bobićem, z bivšim ministrom Lazo Markovićem, z Mišo Trifunovićem in obiskal je na Topčiderskem brdu g. Momčila Ninčevića. V političnih krogih se smatra, da so ti sestanke bili konzultativnega značaja, ker kakor je znano, je v teh dneh v načrtu delo za izdelavo navodil za akcijo

stranke med ljudstvom. Aca Stanojević ostane v Beogradu do konca tega tedna, ko bodo definitivno končala dela na strankinih navodilih. Vse do svoje povrnitve v Knjaževac se bo razgovarjal s strankami, ki sestavljajo JRZ. Tudi med ostalimi prvaki JRZ se opoza velika politična delavnost. V političnih krogih, ki stoje blizu vladne večine zatrjujejo, da bo že v najkrajšem času prišla po vsej državi organizacijska akcija JRZ. Prvotni načrt, da bi se organizacija izvajala postopoma po banovinah, je za enkrat odložen, ker je razvoj dogodkov pokazal nujno potrebo, da postane JRZ čim prej odločujoč politični faktor v državi.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 9. septembra. b. Danes ob 17. uri je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 20. ure. O njej je bil izdan naslednji komunikat: Na seji ministrskega sveta, ki je trajala od 17. do 20. ure, je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović obvestil ministrski svet o poteku konference Male antante na Bledu in o svojem potovanju v Pariz. Minister za javna dela inž. Miloš Bobić je poročal v svojem uspešnem potovanju po Vardarski banovini in o potrebi zgraditve novih potov v teh krajih. Minister za promet je predložil svoje predloge v reguliranju odnošajev med našo državo in gradbenim podjetjem Losinger & Comp. Nato je zastopnik ministra

za socialno politiko in narodno zdravje podal referat o prehrani v pasivnih krajih. Minister za trgovino in industrijo je poročal o parafiranju trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Grčijo, ki bo veljala do konca tega leta, in bo boljša kakor je bila prejšnja. Nato so še drugi ministri referirali o tekočih poslih svojih resorov.

Današnje seje ministrskega sveta se minister za notranje zadeve dr. Anton Korosec ni udeležil. Kakor smo izvedeli iz vladnih krogov, se na današnji seji ni razpravljalo v reviziji sklepa ministrskega sveta glede znižanja dobav premoga iz rudnikov Dravske banovine.

Otvoritev kongresa mednarodne avijatične federacije v Dubrovniku

Dubrovnik, 9. septembra. b. V prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II. gospoda dr. Grujića in ministra vojne in mornarice

Petra Živkovića je bil danes otvoren kongres mednarodne avijatične federacije. V Dubrovniku je bila danes v Kneževem dvorcu svečana otvoritev kongresa. Ob kongresu

je dobil Dubrovnik svečano lice. Bil je ves v zastavah. Prisostvovalo je svečanosti nad 70 delegatov iz raznih držav. Med prvimi je prisel v Knežji dvorec japonski delegat Ajkito Tanakadate, znani slavni japonski letalec. Potem so prišli dubrovniški škof in drugi dostojanstveniki. Predstavnik vlade Peter Živković, komandant zrakoplovstva general Nedić in delegati tujih držav so bili že zbrani v dvorani, ko je prišel poslanec Nj. Vel. kralja naš poslanik v Londonu dr. Slavko Grujić. Kongres je v imenu našega civilnega zrakoplovstva otvoril podpredsednik SAI g. Tadija Sondermajer in pozdravil tuje delegate. Zvečer je minister vojske Peter Živković priredil v čast delegatom zakusko.

Shod Jugoslovanske narodne stranke

Beograd, 9. septembra. b. Upravni odbor Jugoslovanske narodne stranke vrši priprave za velik shod, ki ga bo imel v nedeljo 15. t. m. na levi obali Save pri mostu. Na tem shodu bodo delegati in člani JNS iz vseh srezov v državi. Na shodu bo govoril velik programski govor g. Svetislav Hodžera. Danes in jutri bo glavni odbor izdelal proglas v zvezi s tem shodom.

Zahteve naših profesorjev

Beograd, 9. septembra. b. Za predsednika jugoslovanskega profesorskog društva je izbran g. Radoje Knežević, g. Divcu je dano priznanje za njegovo dosedanje delo in je izbran za častnega člana društva. Predsednik je takoj dal besedo odboru konference, da verificira 140 pooblastil iz Beograda, 27 iz Zagreba, 16 iz Ljubljane in 14 iz Splita. Besedo je dobil g. Novčević. Še predno je začel s svojim govorom, se je razvila živahna diskusija, ki se je tikala g. Divca. Po končani diskusiji je bila sprejeta sledeča resolucija: Da se v ministrstvu prosvete in trgovine in industrije storijo odločni koraki, da se takoj sestavi nov zakon o srednjih in osnovnih šolah s po-

močjo Jugoslovanskega profesorskog društva in da se izdela zakonski načrt, da ti zakoni omogočijo boljše življenje šolam in njihovim profesorjem. Da se s temi zakoni popravi dosedanje težko stanje šol, profesorjev in šolske omladine. Da se brezpogojno izdajo moderni šolski načrti, da se brezpogojno v srednje šole uvede javno ocenjevanje profesorjev, s čimer bi se dalo več možnosti profesorjem, da boljše delajo in da bo njihov del pod javno kontrolo in ne kakor sedaj, da jih ocenjuje direktor tajno. Dalje se v resoluciji stavi zahteva v pogledu ostalih šol in stanovskih vprašanj, z željo, da se ta vprašanja rešijo po novih in sodobnih načelih.

Namestitev in napredovanje

Beograd, 9. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. je z ukazom kraljevih namestnikov na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje zopet sprejet v službo inž. Dragutin Hajnel, bivši načelnik osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Napredovanje v pol. službi

Beograd, 9. septembra. b. Z rešenjem ministra za promet je napredovan dr. Stanko Černelj, pri sreskem načelstvu v Brežicah.

Premeščenja

Beograd, 9. septembra. b. Na lastno prošnjo je premeščen od pošte Slatina-Radenci Novak Olga, po...ožna uradnica 9. polož. skupine k pošti v Rogascevi, v Slatino-Radenci pa Gomilar Gizela, poštna uradnica 9. polož. skupine.

strani dopovedati, pač pa je vsa skupina ena sama programska stranka. To je stranka, ki nima niti plemenskega, niti verskega, niti regionalnega obeležja. Razprostira se od Maribora pa do Djevdjelije. V nadaljnjem je minister Janković napovedal, da bo koncem tega meseca izdan zakon o razdolženju kmeta. O odnošajih med vladno in opozicijo, je minister dejal tole: Naš cilj, kakor tudi cilj udružene opozicije je, v poslednji akciji identičen. Tako mi, kakor oni, se borimo za pravice naroda in volilci se bodo prepričali, kdo je boljši.

Jugoslovansko Sokolstvo in zadnji dogodki v naši državi

Uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije objavlja:

Ob prilici žalostnih dogodkov, ki so se odigrali v zadnjih tednih, ko se je pripetilo, da so bili člani naše sokolske organizacije tudi dejansko napadeni, zato ker so Sokoli, smatra Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, da z ozirom na vse večje poudarjanje plemenskih tendenc ponovno naglasi svoje neomajno stališče v osnovnih vprašanjih sokolske ideologije.

Sokolstvo je bilo in bo tudi vedno ostalo nepolitična in nadstrankarska nacionalna organizacija. Ona svobodno in demokratično ustvarja svoje težnje, ne zahteva od nobene strani pomoči in se ne veže na prav noben režim. Moč za delo in borbo črpa Sokolstvo iz prepričanja v čistost in koristnost svojih idealov, imajoč pred očmi samo blagor vsega jugoslovanskega naroda. Versko in politično prepričanje je intimna stvar vsakega posameznika, ki ga Sokolstvo globoko spoštuje in se vanj ne vmešava.

Vedrega čela gledamo na svoje dosedanje delo in vprašamo, ali je kdo, ki more navesti samo en slučaj, da se je Sokolstvo — kot celota — pregrešilo proti svojim osnovnim načelom?

Toda je vprašanje, o katerem nismo nikdar sklepali kompromisov in jih tudi v bodoče ne bomo; to je vprašanje, ki zadeva temelj naše sokolske ideologije, vprašanje, ki je temelj našega sokolskega življenja. Jugoslovansko in nedeljivo jugoslovanskega naroda in države sta za nas največji svetinji. Simbol teh svetinj je naša jugoslovanska zastava. Samo pod to zastavo živimo in delamo, ona je znamenje vseh naših stremeljenj. Nazaj ne moremo! Stare plemenske zastave so bile simboli naših osvobodilnih bojev, pod njimi smo se borili in umirali za uresničenje večnih teženj vsega naroda, za ustvaritev močne in edinstvene Jugoslavije.

Nasne sanje so se uresničile. Pod jugoslovansko zastavo se bomo borili za ustvaritev novega, boljsega jugoslovanskega življenja. Naš sijaj in polet dolgujemo veliki in zedinjeni Jugoslaviji, njej pripadamo z vsemi svojimi mislimi in svojimi deli. Od zibelke do groba smo dolžni služiti samo Jugoslaviji in jugoslovanski misli. Njene so naše mišice in naša srca, njeno je vse naše veselje in ideali, naše težnje in vsi naši napor. To zahteva od nas naša sokolska tradicija, to je oporoka tistih, ki so padli za domovino. A naše plemenske zastave pripadajo naši sveti nacionalni zgodovini. To je edina pot, po kateri more in mora korakati jugoslovansko Sokolstvo. Po tej poti bomo korakali samozavestno in smelo, ne oziraje se ne na levo, ne na desno.

Za razna sumničenja in omahovanja ni prostora v naših vrstah. Omahljivec med nami ne maramo, za nje ni tu prostora. Naj se sami odstranijo, ako so med nami. Utrdimo in prečistimo, ako je potrebno naše sokolske vrste! V današnjih časih je potrebna krepka opora za vse tiste, ki jugoslovansko mislijo in čutijo, in ta opora je nesporno naše Sokolstvo. Ono ne bo klonilo pred nobenimi zaprekami, ono se ne boji nobenih napadov. Moško in odkritosrečno bomo izpovedali in branili sokolske ideale. Ako bo potrebno, bomo doprinesli tudi žrtve, kajti ideali se ne ustvarjajo lahko, za nje se je treba tudi žrtvovati. Sedaj je prišel čas, da vsak pokaže svojo notranjo moč in voljo. Vsakdo naj se zaveda, četudi se mu zdi, da je morebiti osamljen, da je za njim močna, borbeno in krepka organizacija, ki bo znala ščititi svoje pripadnike in izvajati zmago svojim idealom.

Možje nosijo vsak pokret in so nam zato zlasti danes potrebni hrabri in vztrajni ljudje. V Sokolstvu jih je mnogo, zato bomo korakali složno in junaško naprej z vero v najlepšo bodočnost jugoslovanskega naroda in Sokolstva! — Tisto, kar je boljše, naprednejše in večje, mora zmagati! — Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Učiteljska napredovanja

Beograd, 9. septembra. b. Z ukazom Nj. Vel. kralja so napredovali v 5. polož. skupino g. Miahkota Anton, učitelj v Ljubljani, Mučič Anton, učitelj v Mariboru, desni breg, Pelko Matija v Toplicah pri Zagorju ob Savi, Primožić Josip v Ljubljani; v 6. polož. skupino: Beljan Josipina v St. Petru pri Novem mestu, Dolene Matilda v Planini pri Rakeku, Rapa Ljudmila v Ljubljani, Rant Viktorija v Šmartnem pri Kranju, Spendal Ana v Mariboru, Sveta Ernest Ivan v D. M. v Polju, Resman Rado v Bogovcih; v 7. polož. skupino: Kante Pavla v Šmihelu pri Novem mestu, Kalan Frančiška v Besnici pri Kranju, Klacser Milena v Ribnici na Pohorju, Kontler Julij v Koprivniku pri Kočevju, Kuntarić Jožica v Dol. Lendavi, Sežman Marija v D. M. v Polju, Škubie Jakob v Hrušici pri Ljubljani, Hočevar Ciril v Mariboru. V 6. polož. skupino: Andrejka Katarina, Rove pri Kamniku, Vrečkovnik Josip, St. Ilj pri Turjaku, Jeraš Stanko v Dol. Lendavi, Vencić Drago v Dol. Lenji vasi pri Ribnici, Bobovnik Elizabeta na Muli, Vulić Adela v Studenčih na Igu, Zekelj Alfrid v Gor. gradu, Završnik Stanislav v Kranju, Zorko Elizabeta v Brežicah, Zupančič Roza, St. Jernej pri Krškem, Jančigaj Stanislav v Selcih, Jereg Vanda v Škofji Loki, Jovan Leopold v Zmašku, Lazar Katarina v Radvanju, Langer Vida v Šmarjah pri Jelšah, Lenardić Mihael v Naklem, Justin Marija v Murski Soboti, Lenardić Peter v Št. ni, Osterc Jožica v Kapeli, Carli Alojz, Palčji vrh.

Potresni sunki v Turčiji

Carigrad, 9. septembra. AA. Včeraj so čutili v Smirni štiri močne potresne sunke.

Vesti iz Italije

Gospodarski statistični pregled na Goriškem

Pokrajinski svet za korporativno gospodarstvo na Goriškem je izdal statistični pregled za mesec julij, ki je iz njega razvidno, da so se na Goriškem znižale cene na debelo za žito, sladkor in oljčno olje in na drobno za krompir, in sveža jajca, zvišale pa cene surovega masla in zeleznjave, nadalje tudi krmi, premogu in cementu. Splošni indeks življenjskih potrebščin je poskočil od 67.26 na 68.27. Poljedelske mezde so se dvignile od 1.40 L na 1.50 na uro, mezde v industriji pa so ostale neizpremenjene. Splošna potrošnja se je zvišala.

Število trgovskih podjetij v deželi znaša 4431 in se je zvišalo za 4, industrijskih in obrtnih pa 2944 in se je znižalo za 2. Hudo so poskočili menični protesti tako glede števila (241) kakor tudi glede protestiranih vsot (158.604 L). Trgovske poravnave ni bilo nobene, istotako tudi ne nobenega velikega konkurza, pač pa 2 mala. Izvoz v inozemstvo je po številu padel (4), po vrednosti pa na rastel na 97.471 lir. Davek na promet je znesel 204.336 L. Posojila pri goriški podružnici Banke d'Italia v tem mesecu izdanih diskontnih posojil so dosegla vsoto 510.295 L. Goriška hranilnica je prejela vlog 159.778 lir.

Brezposelnih vpisanih pri posredovalnici za delo je bilo 934, medtem ko jih je bilo še koncem maja 3855. Radi dela se je v deželo priselilo 14 in odselilo 78 oseb v okviru notranje selitve.

Kolektivnih delavskih pogodb je bilo sklenjenih 7, med njimi 6 državnih in 1 pokrajinska.

Zavod za pospeševanje obrti v Gorici. Zavod za pospeševanje industrije in obrti v Gorici želi olajšati obrtnikom in malim industrijalcem iznajditeljem doseglo patenta. Ima svoj tehnični urad in dela in izpopolnjuje brezplačno potrebne prošnje, popise in načrte ter pritožbe v primerih kršenja patentov. Stroški za koleke in takse znašajo okrog 440 lir. Če se iznajditelj nahaja v gospodarskih stiskah ali če je njegova iznajdba posebno praktična ali služi javnim interesom, prispeva z vod sam plačilo stroškov ali jih celo sam popolnoma poravnava.

Vrhutega zavod za pospeševanje industrije in obrti brezplačno izpopolnjuje prošnje za položitev varnostnih znamk in uzorcev. Njegov sedež je v Gorici, Via Crispi 10.

Cenik živil

Medsindikatski odbor v Trstu je na seji 4. t. m. določil do nadaljnjega v prodaji na drobno za živila splošnega konsuma te-le cene, veljavne za tržaško pokrajino:

Navadni kruh (iz moke št. 2) za kg lito 1.30, kruh I. (moka št. 1) v oblikah 500 do 1000 gr L 1.40, kruh II. (moka št. 1) v oblikah od 200 do 500 gr L 1.50, fini kruh (iz moke 0 in 00) v oblikah od 500 gr L 1.50; pšenična moka št. 0 L 1.65, št. 1 L 1.55, turščina moka rumena 1.10 bela 1.10, Riž luščeni I. 1.60, II. 1.50, kvalitetni navadni 1.80. Testenine: navadne 1.90, iz čistega zdroba 2.90. Krompir in jajca nimajo stalnih cen, temveč se ravna po cenah na debelo pod nadzorstvom tržnega urada. Me-3.80, z izbrano priklado 4.40, zadnje s priklado 5.40, brez kosti z izključitvijo odstotnega poviška cene 6.60, volovsko prednje z navadno priklado 4.30, z izbrano priklado 5.30, brez kosti povišek 25%, tetelina sekana 4.80, prsna, podhrbna 5.60, podprsnna, nadhrbna, rebra, ledvice 7.60. Salam furlanski 16.80, mortadela I. 9.80, mortadela II. 8.80, Polenovka suha 4.15, Domača slanina posojena I. 8.40, II. 7.80, svinjska mast 7.30. Sir parmezan izbran 9.—, manj izbran 6.50. Presno maslo navadno 10.90, fino namizno 12.70. Sladkor v prahu 6.25, v kockah 6.—. Kava surova Santos (dobra) 23.60. Premog 0.40. Oljčno olje prvovrstno za liter 6.70, drugovrstno 5.70, semensko 5.40. Mleko v trgovini 0.90.

V prodaji mora imeti blago listek z napisom blaga in cene, ki se mora skladati s tem cenikom.

Opozorilo italijanskim uvoznikom

Nadzorna oblast za izmenjavo valut je pri reševanju prošnji za uvozna dovoljenja naletela na trgovsko prakso, da trgovci pogosto naročijo blago iz inozemstva in da je blago tudi že na potu mnogo prej, ko dobijo dovoljenje za izvenkontingentski uvoz. To delajo celo nekatere javne korporacije.

Ker gre za novo vrsto uvoznih omejitev, ki se ji trgovina ni še prilagodila, je oblast dosedanje prošnje, v kolikor se je dalo upoštevati z ozirom na razne obveze trgovcev iz prejšnjega časa, na znatne stroške, na nevarnost, da se blago ne pokvari in na slične razloge.

Višji državni oziri pa državni upravi narakujejo, da se bo v bodoče držala striktno zakona in ne bo več imela nikakih posebnih ozirov do trgovcev uvoznikov, ki so nespametni in neupredvidni dovolj, da poprej naročajo blago, kakor dobijo ali si materialno zagotovijo uvozno dovoljenje. Takšno ravnanje je absolutno opustiti. Če se ne ravna po tem elementarnem pravilu, naj pripišejo škodo sami sebi.

Kdor pravočasno poravnava naročnino, je sotravec pocenitve!

Mogočen tabor kmetske mladine v Žalcu

4000 mož in kmetske mladine pod praporom kmetske skupnosti

V nedeljo je bil trg Žalec posebno prazničen. Skoro iz vsake hiše je plapolala državna trobojnica. Žalčani so namreč pričakovali kmetsko mladino, ki se je res v velikih množicah že v zgodnjih popoldanskih urah jela zbirati na gornjem koncu trga.

Malo po drugi uri se je naredil lep sprevod. Na čelu so jezdili postavni kmetski konjeniki, sledil je prapor Zveze kmetskih fantov in deklet, nato funkcionarji celjskega pododbora Zveze, ki je prireditev organiziral, za njimi je vozila četa kolesarjev z okrašenimi kolesi, itd. Zadnji del veličastne povorke je tvorilo nad 20 izvirno in pestro okrašenih voz, ki so predstavljali najrazličnejša kmetska dela; perice so prale, mlatiči mlátili, kovači kovali, plevce plele itd. Z vsakega voza je odmevala vesela pesem, razigrano vriskanje in harmonika. V povorki

pesmi mladosti in kmetskega sta navdušenje krepili dve godbi na pihala. Ponosni trg Žalec je prvič videl zdravje, veselje, ponos in moč organizacije mladega kmetskega pokreta ter se zanj navdušil in mu izrekel vse priznanje ter upravičenost kmetsko-mladinske organizacije.

Po povratku povorke na tekmovalni prostor se je zbrala na vrtu trgovca g. Krašovića ogromna množica ljudi, bilo jih je do 4000, ki je z navdušenim pritrevanjem sledila pozdravnim govorom, s katerimi so navzoči kmetski narod pozdravili: poslovodni podpredsednik celjskega pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet Anton Merslavič, predsednik ptujskega pododbora Joško Tomazič in tajnik krškega pododbora Peter Lipovž. Za njimi je v izbranih besedah razvijal program kmetsko - mladinskega gibanja predsednik Zveze Ivan Kronovšek, ki je ob bur-

nem pritrevanju zlasti povdaril, da je Zveza kmetskih fantov in deklet s svojimi številnimi društvi vedno varovala izključno svoj kulturno-prosvetni značaj, da je to tudi vedno javno povdarjala in da tudi v bodoče hoče mimo vseh poskusov podjarmljenja hoditi po ravni poti do cilja. Po viharinih aklamacijah je bilo zborovanje zaključeno in se je pričela zanimiva tekma kosev, na kateri so zasedli prva mesta naslednji: I. mesto: Rogelj Jože iz St. Pavla; II. mesto: Rojnik Jakob iz St. Jurja ob Tab.; III. mesto: Jože Fidler iz Ponikve ob j. Z. Po končani tekmi kosev so udeleženci napolnili Piklove prostore, kjer se je vršila vrtna veselica, na kateri so iz najrazličnejših krajev zelene Stajerske zbrani mladi kmetski pokretaši izrabili priliko medsebojnega spoznavanja, izmenjave misli in vedre kmetske zabave.

Grozno dejanje zblaznelega orožnika v Trbovljah

Streljal je na slepo vse naokoli in ustrelil natakario in svojega tovariša

Trbovlje, 9. septembra.

Danes dopoldne ob pol 10. je prišla v gostilno »Pri Skratu«, ki je last gospe Klančnikove, orožniška patrulja, obstoječa iz podnarednika Gajška in začasnega žandarija Stojanovića Nikole.

Podnarednik Gajšek je zahteval žganja, ki ga je pa moral sam piti, ker ga je Stojanović odklonil. Nenadoma je Gajšek vprašal po natakari. Gospodinja mu je pojasnila, da nima natakario, pač pa da ji včasih pomaga sosedova hčerka Pečnikova Franca. Poslala jo je poklicati.

Komaj je Franca vstopila v gostilniško kuhinjo, je Gajšek potegnil službeni samokres in dejal: »Jaz vas bom vse postrelil. Fantje, vsi mirno!« Zenske so se prestrašile, a Stojanović jih je tolažil, češ, da se Gajšek samo šali. Gostilničarka je zbežala klicat sosedove. Med tem so pa že padli strelji.

Pečnikovo Franco so našli v prvem nadstropju na pragu stranišča mrtvo, zadela je bila v

desno ključnico. Stojanović je stekel hudo ranjen do gostilne Dimnik, kjer je srečal sodavčarja Romiha in mu rekel: »Hodi brzo na stanič!« Nato je omahnil na tla. Romih ga je odpeljal v bolnišnico. Pomoč je pa bila zastoj, ker je orožnik že izdihnil, preden so ugotovili, kje ima smrtno rano. Ranjen je bil v trebuh.

Gajšek je nameril tudi na mizararskega mojstra Pavlenca in upokojenega Pečnika, ki sta ga hotela razorožiti. Zadel pa ni nikogar. Nato se je Gajšek umaknil v sobo, kjer je slepo streljal v stene in okna. Planil pa je kmalu iz sobe in šel k sosedu, upokojenemu rudarju Antonu Caparju in izstrelil nanj zadnji naboj. Caparja je krogla samo obrnila po glavi. Rana ni nevarna. Pred trgovino g. Požuna je šel proti gručici ljudi, ki pa se je razbežala. Sledil jim je v trgovino, kjer je grozil, da bo vse postreljal. Udaril je ženo kolarja Mihelčiča z revolverjem po glavi. Nato se je napolil proti Tereziji, kjer ga je pred hišo stavbenika Božiča razorožila orožniška patrulja, ki je bila med tem že obveščena o besnenju zblaznelega orožnika.

Mati na obisk -- hči v smrt

Smrtna žrtev zaradi splašenega konja

Ljubljana, 9. septembra.

Davi navsezgodaj se je pri pokopališču pri Sv. Križu zgodila smrtna nesreča, ki je zahtevala življenje 88letne Marije Puciharjeve, dekle pri posestniku Matiji Velkavru v Tomačevem šte. 19.

Ker je bil lep dan, se je odpravil zjutraj Velkavrh s hlapcem Jožetom Jakštom in Puciharjevo na majhen opoldanski piknik v Mestni log. Peljali so se na zapravljenku, pri Sv. Križu pa se je konj nenadoma splasil in zdviljal. Z voza sta še pravočasno skočila gospodar in hlapec, med tem ko je Puciharjeva tako nesrečno odletela z voza na glavo, da je obležala neza-

vestna. Počila ji je lobanja in si je zlomila hrbtenico.

Splašeni konj je voz popolnoma razbil, Velkavrh in Jakše pa sta našla Puciharjevo vso okrvavljeno in že v zadnjih izdihljajih, tako da je poklicani rešilni avto ni več odpeljal v bolnišnico, ker je bila že mrtva. Velkavrh jo je z drugim vozom prepeljal na dom in položil na mirniški oder v Tomačevem, ko sta policijski zdravnik dr. Lapajne in dežurni uradnik gosp. Danilo ugotovila prej pravo stanje. Puciharjeva zapušča 7letnega sinčka in žalujejo mater, ki jo je prav na dan nesreče prišla z Dolenjskega obiskat.

Proti razdiranju učiteljskih vrst!

»Jutro« se sistematično trudi, da napravi razdor v učiteljskih vrstah.

Dne 28. avgusta t. l. v št. 198 napada JUU pod naslovom »Zelje mladih učiteljev«, ki mu očita, da ni ničesar storilo za omiljenje zakonitih predpisov v pogledu kadrskega roka učiteljev. Dne 8. septembra t. l. v št. 208 pa ponovno napada JUU, zaradi premale plače učiteljskim pripravnikom — pod firmo »družinskega očeta« — in naslovom »Mlado učiteljstvo hoče zaščite«, da morajo za bore Din 900 — mesečno garati, pri JUU se pa nič ne zme-nijo za to. Pri tem, seveda, se spodbija ob sarajevsko skupščino JUU in ker je bila v Učiteljskem tovarišu točno pojasnjena neupravičenost »Jutrovega« izpadanja, sedaj potencira svoje izpadanje tudi z osebnim apostrofiranjem in napadanjem na moje osebo.

Resnica je, da je krivica storjena mladim učiteljem, pa tudi vsemu ostalemu uradništvu, z odslužitvijo kadrskega roka, ker se jim ne šteje ta čas v napredovanje in penzijo in ker se jim ne rezervira njihovo mesto ter ne omogoči takojšnje povratek v službo po odslužitvi kadrskega roka. Resnica je tudi, da imajo začetniki v državni službi (a ne samo učitelji) premajhno plačo. To ni nič novega, ker se je Jugoslovansko učiteljsko združenje stalno borilo za odpravo te krivice in tudi v pretečeni upravni dobi ni opustilo tega iz svojega programa ter neče pozabiti na to v bodoče.

Resnica pa je tudi, da so bili v dobi, ko bi se to dalo z zakoni popraviti, na krmlu prav gospodje okoli »Jutra« in njihovi gg. poslanci v narodni skupščini ter je JUU že tedaj (ne šele sedaj) pisalo o tem v Učiteljskem tovarišu in z vlogami opozarjalo na to, pa gospodje niso izpremenili teh odredb pri izglasovanju vojnega in novega uradniškega zakona iz l. 1931. Tudi »Jutro« ni pisalo o tem. Tedaj je bilo seveda to v redu in dobro. Sedaj naj pa JUU in predsednik Dimnik odgovarja za to. Ako bi »Jutro« tedaj podprlo naše zahteve s pritiskom na svoje gospode, bi bili nepotrebnimi sedanji izpadi — na napačno adreso.

Iz dopisov je razvidno, da inicijatorji in pisci Jutrovih dopisov niso čitali niti letnega poročila JUU, v katerem so ta in tudi ostala vprašanja v prilogi mlajšega učiteljstva podrobno obrazložena in da niti »Deklaracije o smeri stanovske politike JUU«, niti resolucije sarajevske skupščine niso dobro prečitale. Vidi se, da imajo s svojimi anonimnimi dopisi neke druge namene, kakor borit se za objektivno resnico in pravico.

Na sarajevski skupščini so imeli tudi mladi kolegi polno svobodo se oglašati, govoriti in staviti predloge ter so o svojih težnjah tudi govorili in so bili sprejeti njihovi predlogi. Tudi v sreskih društvih JUU vlada polna svoboda za utemeljene predloge in ni niti eno društvo odklonilo gornjih zahtev in tudi ne drugih težnjaj mlajšega učiteljstva. Nasprotno, podpirali smo jih vsi in se vztrajno potezali zanje! Zakaj torej izpadi v Jutru?

Meni je jasno zakaj in tudi od kod! Meni je jasno zakaj hočejo »Jutro« in nekateri izvenljubljski lokalni listi zabrisati impozantnost in enodušnost sarajevske Glavne skupščine JUU. Od zrelosti in odločnosti učiteljstva je odvisno, v koliko bodo uspeli.

Onim, ki bodo nasedali nelogičnosti in demagoškim tendencam sistematičnih in preračunjenih sfabriciranih objav — ni pomoči! V dopisu Jutra št. 198 je trditev, da v sarajevski resoluciji ni niti ene zahteve, ki bi se tikala mlajšega učiteljstva. Takoj v naslednjem stavku pa je pisano, da se vse tičejo učiteljev in starejših učiteljev, le tri se dotikajo tudi mlajših. Kje je logika? Ali se ne tičejo vse načelne zadeve mlajših in starejših?

Jutro piše o »nepotrebnih zahtevah JUU«, ki so bile sprejete v Sarajevu in v drugem članku »o marsikaterih stvarih, ki so zaenkrat neizvedljive«. Naj no pove, katere stvari so nepotrebne in neizvedljive? Ali zahteve učiteljev, ob katere se obregne? Ali zahteve kadrskega roka in plač mladih učiteljev, ki so zaenkrat neizvedljive, pa

se hoče JUU vztrajno boriti za nje in jih omenjati — tudi kadar niso izvedljive.

Tendenca Jutrovih dopisov proti JUU se vidi v stavku: JUU mora to brezpogojno doseči, če tega ne doseči, potem ni treba, da bodo stotine mladih učiteljev člani JUU, da se ne bo od JUU izrabljalo geslo enaka pravica za vse! In v stavku: »Dolžnost organizacije bi bila doseči, država bi bila gotovo s tem zadovoljna, saj bi je ne stalo nič!«

V kalnem se misli ribariti in igrati z nepoučenostjo mladih ljudi in z nepoučeno javnostjo. »Država bi dala, a organizacija ne da« — koliko zlobe je v tem! Namen tega je, mlade učitelje izvabljati iz njihove stanovske organizacije in speljevati jih na tanek led zagrizenega strankarstva v njihovo lastno osebno škodo in škodo učiteljskega stanu.

JUU se je borilo za vse učiteljske pravice in je zahtevalo njihovo uveljavljenje, a Jutro tedaj ni pisalo o tem in gospodje okoli Jutra, ki so sodelovali pri teh zakonih, so glasovali za sedanje določbe.

V Beogradu, 9. septembra 1935.

Ivan Dimnik.

Trbovlje

»Glas naroda« naročite lahko tudi pri našem poverjeniku g. Misleju Josipu v Trbovljah II. Informacije za oglasni del dobite tudi tam.

Proslava kraljevega rojstnega dne. Kljub slabemu vremenu se je v petek zbrala pri rudniški restavraciji precejšnja množica prebivalstva, ki je v postrojenih vrstah odkorakala v cerkev. V povorki so igrali tri godbe, rudarska, sokolska in železničarska. Med prapori smo pogrešali stari rudarski prapor in njegovo uniformirano spremstvo. — Po slovesni službi božji je nagovoril množico na trgu pred spominsko ploščo, g. učitelj Adolf Jesih, ki je v ognjevitem govoru označil pomen 6. septembra. Pri interni proslavi v Sokolskem domu je o kralju in Sokolstvu govoril prosvetar br. Rihar.

Iz seje občinskega odbora. V četrtek se je vršila seja občinskega odbora. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila uravnoteženje občinskega proračuna za leto 1935/36. Ker je bil T. P. D. znižan davek od 1.390.507 Din na 661.850 Din, je postal občinski proračun nerealen, ker je nastala na občinskih dokladah razlika 808.809 Din.

Nadalje odpade na trošarinah še 129.000 Din, tako da znaša skupen primanjkljaj 938.000 Din. Ker je bil že prvotni proračun sestavljen v upoštevanjem skrajne štednje, je bila sedanja naloga občinskega odbora zelo težavna. V proračunu obstoječe postavke so se znižale in skupnem iznosu 545 tisoč Din, vendar pa izkazuje proračun še vedno 393.000 Din izdatkov brez potrebnega kritja. Ker ima rudnik namen razširiti dnevni kop Neža na ozemlje, koder poteka občinska cesta prvega reda Urhovčeva loka — Ojstro, se dovoli TPD, da na svoje stroške preloži del te ceste. Za razpisane službe na občini se je potegovalo 21 prosilcev. Sprejeti so bili gg. Čestnik Ludvik kot vodja vložnega zapisnika, Kera Olon za pomočnika socialnega referenta, Tomazin Amalija za strojeopisko, Tauzel Rudolf za pisarniškega slugo in Kolšek Jože kot cestar.

Radio

Torek, 10. septembra.

Ljubljana: 12.00 Operetni zvoki na ploščah, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 Iz slovenskih krajev, radijski orkester, 14.00 vreme, borza, 18.00 Požganikov oča bo dečel kramljal, 18.30 reportaža in razstava naših ptic, 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 nekaj plesne glasbe, 20.20 uvod v prenos, 20.30 prenos mednarodna koncerta iz Budimpešte, 21.30 koncert operne glasbe, radijski orkester, 22.00 čas, vreme, poročila, spored, 21.15 koncert operne glasbe, radijski orkester, 22.30 angleške plošče.

Ljubljansko gledališče

Drama

Začetek ob 20. uri

10. septembra terek: Siromakovo jagnje. Izven. Znižane dramske cene od 20 Din navzgor.

11. septembra sredo: Zaprt.

Opera

Začetek ob 20. uri

10. septembra terek: Zaprt. 11. septembra sredo: Trubadur. Prvi nastop dramatičnega soprana Oldekopove. Gostujeta dr. Adrian in Marijan Rus. Izven. Znižane cene.

Dnevni dogodki

× *Nacionalna ura.* Ob 19.30 predava književnik Ivo Andrić o Fra Jukiću. Prenos iz Beograda.

× *Kraljev dar,* krasen prapor, ki ga je prejel naš oblastni odbor Jadranske straže in ki je bil razvit na kraljev rojstni dan, je razstavljen na jadranski razstavi v oddelku JS. Prapor je krasno delo in ga ljudje neprestano občudujejo. Zelo povzdigne razstavo Jadranske straže in poudarja simbolično pomen njegovega dela, saj je najlepše priznanje za njeno narodno obrambno delo. Razstava pa lepo dokazuje tudi v celoti, da so naši jadranski stražarji v resnici na straži Jadrana.

Kapital v zimi — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× *Po najštem nalogu* je gospod minister dvora sporočil predsedstvu Ljubljanskega velesejja zahvalo za izraze vdčnosti in vernoosti, ki so bili Nj. Vel. kralju poslani s slovesnosti otvoritve letošnjega jesenskega velesejja in jadranske razstave v Ljubljani.

× *Službeni list* prinaša v 72. številki z dne 7. t. m. uredbu o dopolnitvi uredbe, o sestavi in poslovanju državne filmske centrale, navodilo za sestavo občinskih proračunov za leto 1936-37, pojasnilo glede potrditve lekarniških knjig, objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin v Vojniku, izpremembe v staležu banovinskih uslužbencev na področju Dravske banovine in razne objave iz Službenih novin. V prilogi je objavljen izbris trdke Kokalj in drug v Vavti vasi iz trgovskega registra ter vpis gospodarske zadruge »Delo« r. z. o. z. v Ljubljani v zadržni register. Razglašen je konkurz o imovini Jonaša Janca, trgovca v Murski Soboti. Razglašeni so pogoji za sprejem v nižjo gospodarsko šolo v Mariboru, ki traja dve leti, odnosno za enoletni tečaj. Osrednja bohinjska sirarska zadruga v Bohinjski Bistrici pozivlja svoje upnike, da priglase likvidatorjem svoje terjatve.

Dober dan zimski — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× *Ogromen naval na trgovsko šolo v Ljubljani.* Tri dni je trajalo vpisovanje na državno razredni trgovski šoli v Ljubljani in tri dni je vladala tamkaj gneča. Za prvi razred se je prijavilo 49 učencev in 169 učenec. To število bi zadoščalo za pet močnih paralel prvega razreda, zavod pa ima samo dve vzporednici. Sprejetih je bilo v I. razred 42 učencev in 49 učenec, nesprejetih pa je ostalo 7 učencev in 120 učenec. Starši se vprašujejo: Kam hočemo z otroki, ki imajo izpolnjene pogoje za vstop v trgovsko šolo? Ali bi poklicane korporacije ne mogle doseči nastavitve novih učnih moči, da bi se otvorile nove paralele?

Maribor

Huda prometna nesreča

Maribor, 9. septembra.

Snoči se je na križišču Aleksandrove ceste in Kopitarjeve ulice pripetila huda nesreča, ki le po srečnem naključju ni zahtevala človeških žrtev.

Na tem križišču sta trčila dva osebna avtomobila, ki sta se skoraj popolnoma razbila. Tam sta istočasno privozila trgovski zastopnik Franc Klemenčič z glavnega kolodvora, po Aleksandrovi cesti pa Avstrijec inž. von Vreber, ki je bil namenjen čez mejo. Oba vozača sta v kritičnem času hotela drug drugega prehiteti

Zaradi dekleta ga je zabodel

Preteklo noč se je izvršilo v Zg. Dupleku pri Mariboru fantovsko krvoprelitje. Okoli tretje ure zjutraj so bili mariborski reševalci alarmirani na pomoč nekemu zabodenemu mladeniču, ki so ga našli že popolnoma oslabelega v mlaki krvi. Ko se je zavedel, je povedal, da je 20letni čolnar Franc Toplak, ki je imel v pozni nočni uri razgovor s posestniškim sinom Antonom Glavico zaradi nekega dekleta, v katerega sta bila oba zaljubljena. Ker se Toplak ni hotel odpovedati ljubezni, ga je Glavica zabodel v hrbet ter mu prizadejal veliko zevajočo rano. Napadalec iščejo orožniki.

△ *Napad iz zasede.* Jožeta Maleka, 20letnega ključavničarja, je nekdo preteklo noč iz zasede napadel, ko se je peljal po neki slabo razsvetljeni ulici v Studencih. Napadalec je kolesarja s kamnom zbil z vozila in ga zadel v levo oko, ki mu ga je močno poškodoval. Pri padcu je dobil Malek več poškodb po telesu, da se je moral zateči v bolnišnico. Napadalec zasledujejo orožniki.

△ *Dve nesreči.* Mizarju Francu Lahu je v soboto stroj po nesrečnem naključju odrgal dva prsta leve roke. V Račah pri Mariboru pa je večer padel z drevesa 9letni gozdarjev sin Bruno Danuš ter si pri tem zlomil levo roko. Oba ponesrečena se zdravita v tukajšnji bolnišnici.

△ *Hud karambol.* Na Zrkovski cesti je pred dnevi trčil avtomobilist Rudolf Vrhovšek v voz izvoščaka Jakoba Zdavca s tako silo, da mu je polomil voz in poškodoval konja tako, da so ga morali kmalu nato zaklati. Izvošček je oškodovan za več tisoč dinarjev.

△ *2:0 je končala nogometna tekma* med Železničarjem II. in Ilirijo iz Ljubljane in ne kot je to v večerajšnji številki »Glas naroda« pokvaril tiskarski škrtal na 3:0.

△ *Sentiljski Sokoli* so imeli preteklo nedeljo telovadni nastop, ki je lepo uspel. Na okrašenem telovadišču pred šolo se je zbralo mnogo občinstva, med njimi tudi gostje iz Maribora.

PHILIPS RADIO

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Torek, 10. septembra. Katoličani: Nikolaj, Tol., sp. — Pravoslavni: 28. avgusta, Mojsije, m.

DEŽURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Komotar, Vič-Glince, Tržaška cesta 12.

* *Izreden muzikalni užitik* bo imel vsak posetnik na francoskem serenadnem večeru v petek ob 20. uri na mestnem magistratu. Imel bo priliko slišati glasbo, ki se je gojila v začetku 18. stoletja v Parizu na francoskem dvoru. Sestava programa je najskrbnejša in se vse točke prvič izvajajo na javnem koncertnem večeru v Ljubljani. Vsa dela so vzeta iz klasične francoske literature. Sedeži po 10, stojišča po 5 Din. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

* *»Sivomakovo jagnje«* ponovijo drevi ob 20. uri v ljubljanski drami. Delo, ki predstavlja odlomek iz življenja velikega Napoleona, so v minulih sezonah izvajali z izredno velikim uspehom. Veljajo znižane dramske cene od Dn 20 navzdol.

Volitve za jesen — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

* *Novi član naše opere* dramatična pevka gđ. Olga Oljdekopova nastopi prvič v letošnji sezoni v sredo 11. t. m. v vlogi Leonore v Verdijevem »Trubadurju«. Dalje opozarjamo na oba gosta, ki pojeta ta večer, in sicer tenorist dr. Adrian in basist Marjan Rus. Opero dirigira dr. Švara. Veljajo znižane operne cene.

* *»Narodna čitalnica«* v Šiški vabi in sporoča svojim pevcem in prijateljem, da bodo od torka 10. septembra dalje zopet redne pevške večje vsak torek in petek. Novi pevci dobrodošli.

* *V ljubljansko bolnišnico* se prepeljali Julija Zevnika, posestnika iz Trboja, katerega je nekdo v nedeljo v Vižmarju sunil z nožem v levo oko. — Precej hude poškodbe sta dobila tudi kolesarja 29 letni Anton Kavčič, delavec od Sv. Katarine pri Trziču, in 39 letni Franc Ober, od istotam. Zaradi teme sta se oba zalelela v mraku, ko sta se vračala na kolesih domov v vojaški tovorni avtomobil. Kavčič ima zlomljeni obe nogi in hude notranje poškodbe, Ober pa je dobil hude praske po vsem životu.

Celje

Akademsko društvo »Brazda«

Na izrednem običnem zboru »Društva jugoslovanskih akademikov v Celju«, ki je bil v sredo 4. t. m. v Unionu, je bil izvoljen odbor: predsednik Hodžar Rado, odborniki Krušič Bogomil, Zabukovšek Milutin, Šmigoč Viktor in Ogrizek Marijan, namestniki Svetličič Adolf, Dolcher Ivan in Krušič Franjo, revizorji Jager Lojze in Skitek Milan, razsodišče Diehl Vladimir, Štepec Dušan in Herzog Drago.

Sedaj je tudi razširjeno teritorialno področje, ki je bilo doslej omejeno le na Celje-mesto in okolico, na okoliš celjske gimnazije, in s tem v zvezi tudi ime društva, ki bo po odobrenju novih pravil »Brazda«. Po teh spremembah bodo imeli tudi akademiki, ki bivajo izven Celja, možnost udeleževati se v društvu kot redni člani.

■ *Tuji v Celju.* V avgustu je posetilo Celje skupaj 1406 tujcev z 2460 prenočninami. Med temi je bilo po narodnosti: 1032 Jugoslovancev, 3 Angleži, 2 Amerikanci, 113 Avstrijci, 1 Belgijec, 1 Bolgar, 170 Čehoslovakov, 10 Francozov, 32 Italijanov, 11 Madžarov, 21 Nemcev, 2 Poljaka, 3 Rusi, 1 Španec, 3 Švicarji, iz drugih držav pa 1. skupaj torej 1406. Poslovno jih je bilo 891, izletnikov pa 515. Ker je bilo lani julija pri nas 1312 tujcev, avgusta pa 1152, je to dokaz, da pri nas promet narašča. Nekaj zasluge ima pač tudi obrtna razstava.

Ptuj

Ogenj. V petek okrog 4. ure zjutraj je izbruhnil ogenj pri posestniku Ponikvarju Alojziju, kateri mu je upepelil kolarnico, skedenj ter ostrešje hleva. Poleg tega mu je na zgorela vsa krma ter mnogo inventarja. Trpi za 20.000 Din škode, ki pa je povečini krita z zavarovalnico.

Cvetlični dan. Tukajšnja Protituberkulozna liga priredi v nedeljo 15. t. m. cvetlični dan.

Javna občinska seja bo v četrtek 12. t. m. ob 18. uri. Na dnevnem redu je poleg drugega tudi znižanje najemnin v občinskih hišah.

Ptujski sadni in živilski trg. Tukajšnji trg je zelo dobro založen s sadjem, dočim smo se prvotno bali, da ga bo primanjlo zaradi majske pozebe. Posebno grozdja je zadnji čas mnogo na trgu ter mu je tudi cena razmeroma nizka, prodaja se namreč po 3 Din kg. Cena jabolk, ki jih je tudi dovolj, pa se giblje po kvaliteti od 1'50 do 3'50 Din, dočim je cena na debelo komaj 1'10 do 1'25 Din. Hruške plemenite, ki jih pa ni mnogo, se pa prodajajo od 2 do 4 Din. Češnje so obrodile le srednje ter se jih dobi od 40—50 komadov za dinar. Tudi z zelenjavo je trg dobro založen in se jo dobi po zmerni ceni. Cena jajcem pa se je zadnji čas znatno dvignila in stane komad 60—75 par. Perutnina pa se prodaja pitana po 10 Din za kg žive teže.

Umrli. V Dornavi pri Ptujju je umrl po dolgi in mučni bolezni 78letni Hrga Franc, posestnik in gostilničar, ki je radi svojega poštenega značaja užival velik ugled. Zalujočim sožalje!

Dolnja Lendava

Novice. Zaradi slabega vremena je izostala bakljada na večer pred rojstnim dnem Nj. Vel. kralja. V petek se je vreme izboljšalo, zato se je vršil mimohod pred zastopniki oblasti. V sprejvodu smo videli zastopnike raznih društev. Najštevilnejše je bila zastopana »Soča«, kar je napravilo najugodnejši utis. Na čelu z zastavo in napisom »Soča« je korakala uprava. — V vasi Peteševci je bila izvršena vlogna tatvina. Storiile so odnesle precej blaga. — Narodni poslanec dr. Klar se ni mogel udeležiti proslave rojstnega dne, ker je odpotoval v Beograd, da se udeleži ondodnih slovesnosti. — Po gasilski veseli v Zamostju je prišlo med pristaši dr. Mačka in njegovimi nasprotniki do obračunavanja. Posledice tega spopada so bile bolj ali manj potolčene glave.

Spet velik uspeh Fotokluba

Meseca oktobra izide v založbi tovarne Franke & Heidecke v Braunschweigu, ki izdeluje svetovno znano refleksno kamero Rollei-flex, »Zlata knjiga« o tej kameri, kjer bodo priobčene najboljše s to kamero posnete fotografije. V ta namen je ta svetovna tvrdka razpisala nagradni natečaj, ki se ga je udeležilo ogromno število amaterjev z vsega sveta. Nič manj kakor 34.688 slik je prejela tovarna in naš znani mojster Peter Koejančič je iz te močne konkurence odnesel *peto nagrado*, kar

Hranilne knjižice

prodate ali kupite najboljše potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12, Telefon 38-10

Mlad čevljarski

pomočnik vešč vseh v to stroko spadajočih del, išče službo za takojšnji nastop kjerkoli. Gre tudi za raznašalca prospektov. Turk Ivan, Semič 144, pošta Semič

VELIKA SENZACIJA!

KINO SLOGA

prejšnji kino »Ljubljanski dvor«

je prenovljen, moderniziran in opremljen z vsem potrebnim udobjem. Ima novo, najboljšo, z vsemi tehničnimi novostmi in pridobitvami opremljeno zvočno aparaturo »Philips — Philisonor III« Predvaja v akustično preurejeni dvorani najlepše filme po najnižjih cenah!

Otvoritev v petek 13. t. m. ob 20.

s slavnostno premiero Franc Leharjevo opereto

FRASQUITA

Jarmila Novotna — H. H. Bollmann

Ob svečani otvoritvi novega kina ima vsak obiskovalec možnost

dobiti brezplačno nov Philipsov radioaparat

Način podelitve jutri!

je vsekakor odličen uspeh v tako velikem svetovnem natečaju. Upamo, da se ta odlični naš mojster po zaslugi uveljavi tudi na raznih razstavah, kjer je dosedaj pač imel nezasluženo smolo. Čestitamo!

Novi kino Sloga bo odprt v petek

Leharjeva opereta »Frasquita« bo krstna predstava — Radio Philips kot darilo za posetnike

Adaptacijska dela v kinu Sloga grede h koncu. Dvorana je preslikana, električna razsvetljava preurejena, vrata, stoli, okna, vse je prepletkano in novo. Sedaj akustično preurejajo prostore in montirajo nove zvočne aparate. O tej aparaturi, ki je izpopolnjena z vsemi tehničnimi novostmi in pridobitvami, smo v našem listu že nekaj napisali, danes pa pristavljamo le to, da so vsa naša pričakovanja glede aparature bila v polnem obsegu potrjena. Aparatura ima 16 velikih in malih zvočnikov, ki so občutljivi za vse različne tone in barve glasu. Reprodukcijska zvočnih travkov bo tedaj v tem kinu res dovršena in se ne čudimo, da je tvrdka »Philips« opremila v tako aparaturo največji francoski luksuzni parnik »Normandie«. Projekcijski aparat Philisonor III je izpopolnjen z vsemi novostmi glede jasnosti in čistosti slik; ima posebno varnostno napravo, ki izključuje nevarnost požara pri še tako slabih kopijah filmov. Kino Sloga bo imel nad vhodnimi vrati lep električen napis v ogromnih dimenzijah z »Neon« črkami v modri in oranžni barvi »Kino Sloga. Skratka, kino Sloga bo najmodernejši in najlepši ljubljanski kino in žalostno pograbe nekdajnega kina »Ljubljanski dvor« bo z otvoritvijo kina »Sloga« končano za vedno.

Otvoritev kina Sloga bo v petek 13. t. m. ob 20. uri s slavnostno krstno predstavo *Leharjeve operete »Frasquita«*. V tej opereti bo nastopila slovita češka primadona, stalen gost današke državne opere Jarmila Novotna; njen partner je slavni berlinski komorni pevec, tenorist Bollmann. O vsebini te operete bomo poročali pozneje kaj več. Pred glavnim filmom bo izvajal berlinski simfonjski orkester averturo iz Offenbachove operete »Orfej v podzemlju«, nato bo sledil najnovejši zvočni tednik in krasen doma izdelan zvočen film o zanimivih mariborskih starinah. Krstna predstava v »Slogi« bo tedaj izredno zanimiva in lepa, tako da bo od programa nedvomno navdušen vsak še tako izbirčen kinoposetnik. Da je pri glavnem filmu »Frasquita« preskrbljeno tudi za smeh in zabavo, nam jamčita imeni obeh humoristov in komikov Hansa Moserja in Heinza Rühmanna, ki ju naša filmska publika pozna iz mnogih prejšnjih filmov in veseloiger.

Pa še nekaj senzacionalnega in novega je vezano z otvoritvijo novega kina »Sloga«. Sleherni kinoposetnik ima možnost, da dobi za stonj nov moderen radioaparat in še nekaj darilov, darila uprave kina »Sloga« in tvrdka »Philips jug. trg. a. d.«, ki je dobavila kino Slogi svojo novo moderno zvočno aparaturo. Način, kako pride srečni kinoposetnik do brezplačnega Philips radioaparata in ostalih daril, je naslednji: pri vsaki predstavi v času od 14 do 18. septembra dobi sleherni kinoposetnik poleg vsotnice še poseben listek s številko; pri vsaki predstavi se bo pred pričetkom glavnega filma vršilo žrebanje in bo izžrebanih 10 teh števil. Vsi tisti, katerih številke bodo izžrebane, imajo nato pravico do končnega žrebanja, ki se bo vršilo dne 19. oktobra pri predstavi ob 21.15. uri, ko bodo vsi dobili razdeljeni. Kino »Sloga« nudi tedaj svoji publiki lepega programa še to možnost, da pride popolnoma brezplačno do krasnega novega radioaparata tvrdke Philips.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Gospodarstvo

Zaposlenost v avgustu

Mesečni izkaz UZD

Mesečno poročilo OUZD navaja, da se je število zavarovanih delavcev napram juliju 1935 nekoliko dvignilo, kar je vsakoletni običaj. Napram avgustu 1. 1934 pa je število zavarovancev še vedno nekoliko manjše, ker so se namreč letošnja spomlad nekateri kategorije delavstva izločile iz zavarovalne obveznosti.

Stanje v avgustu je bilo naslednje (števila v oklepajih pomenijo porast oz. padec v primerjavi z avgustom 1. 1934): število zavarovanih moških 51.395 (— 770), žensk 31.401 (+ 507), skupaj 82.796 (— 263). Bolnikov je bilo moških 1.170 (— 167), žensk 914 (— 109), skupaj 2.084 (— 276) ali v odstotkih 2,28% moških bolnikov, 2,91% žensk in skupaj 2,52%. Povprečna zavarovana dnevna mezda je znašala v Din za moške 24'98 (— 0'33), ženske 17'96 (— 0'22) in skupna 22'32 (— 0'34). Celokupna dnevna zavar. mezda v avgustu je bila 1.285.745'60

Razstava SVD na Ježici

Letos ustanovljena podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva na Ježici vabi k sodelovanju in ogledu razstave sadja, povrtine in cvetja. Razstava, prva te vrste v našem kraju, bo v šoli na Ježici v nedeljo 15. in ponedeljek 16. septembra dnevno od 7. do 19. ure. Zlasti bogata bo razstava dahlj, zanimiva še bolj po tem, ker se bo ob tej priliki prvič predstavilo javnosti nad 15 izredno lepih, v Sloveniji odgojenih novih sort. Otvoritev razstave bo 15. septembra ob 7. uri zjutraj s predavanjem tajnika Kmetijske družbe g. Kafola o sadjarstvu, ob 10. bo predavanje g. ravnatelja Lapa o razstavljenih cvetlicah, oba dneva ob 15. uri pa bo strokovno vodstvo po razstavi. Vstopnina prostovoljna.

Gospodarske vesti

Glavni zadružni savez je imel v nedeljo v Zagrebu plenarno sejo upravnega odbora, ki ji je predsedoval prvi podpredsednik g. Vojislav Gjorgjevič. Med drugim je bilo sklenjeno, da se bo vršil letošnji letni kongres 26. in 27. oktobra v Osijeku.

Hmeljska letina v Nemčiji. Dasi je bilo pričakovati v Nemčiji prav dobro žetev hmelja, je sedanjé obiranje samo demantiralo napovedovanja. Minimalne in maksimalne cene še niso določene.

Pridelek kornu v Jugoslaviji. V Bački pričakujejo, da bo dala letošnja žetev 15 do 20 q kornu na 1 hektar; v Sremu in Banatu pa 10 do 12 q.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je razposlalo gospodarskim zbornicam okoliščnic, v kateri pojasnjuje, naj se prisilna združenja obračajo na ministrstvo o splošnih vprašanjih, ki spadajo v pristojnost ministrstva za trgovino in industrijo, le preko pristojne zbornice. Zbornice bodo s svoje strani ta vprašanja dostavljala ministrstvu s svojo izjavo.

Kontingent obrtniških izdelkov za Francijo. Glavna zveza obrtniških združenj kraljevine Jugoslavije je prejela od glavne konfederacije francoskih obrtnikov predlog o izmenjavi obrtniških izdelkov s kompenzacijami. Na podlagi tega predloga, naj bi

(— 36.660'—) za moške, 563.988 (+ 2.184'80) za ženske in skupaj 1.847.733'60 (— 34.475'20) dinarjev.

Število zavarovancev se je gibalo v poslednjih štirih mesecih takole: v avgustu je bilo zavarovanih 82.796 članov, v juliju 82.212, v juniju 82.490 in v maju 80.567. Zdravstvene razmere so se nasplošno med delavstvom izredno zboljšale. Stanje bolnikov je padlo za 276 oseb; odstotek bolnikov se je zmanjšal za — 0'32%, to je od 2'84% na 2'52%. Nasprotno pa je še zmeraj znaten padec dnevne zavarovane mezde. Pravtako izkazuje tudi povprečna dnevna zavarovana mezda vsako leto meseca julija majhen prehodni sezonski padec. Padec celokupne dnevne zavarovane mezde znaša — Din 34.475'20, kar obenem pomeni, da so dnevni bolniški prispevki OUZD za Din 2.400'— manjši ko avgusta lanskega leta.

se dosednji izvozni in uvozni kontingenti povečali za gotovo količino obrtniških izdelkov. Glavna konfederacija francoskih obrtnikov misli, da bo s svojim predlogom prodrla pri francoski vladi, naš savez pa naj bi podobno posredoval pri naši vladi. Za medsebojno izmenjavo prihajajo v poštev samo izdelki obrtniških obratov. Opremljeni bi morali biti s posebno znamko v dokaz, da so v resnici obrtniški izdelki. Iz Francije bi prišli v poštev izdelki iz železa iz okolice Pariza, iz stekla iz Lyona, vezenihe in pohištvo iz Bretagne, leseni izdelki iz Dauphina, svileni izdelki iz Lyona itd. Naša zveza je za zdaj razpisala anketo, ki naj ugotovi, ali bi bilo mogoče francoske izdelke plasirati v naši državi in kakšne izdelke bi mogli izvažati v Francijo.

Borzna poročila

Devize

Ljubljana, 9. sept. Amsterdam 2960'65 — 2975'25, Berlin 1756'08 — 1769'95, Bruselj 735'26 — 740'32, Curih 1424'22 — 1431'29, London 215'45 — 217'51, Newyork 4345'72 — 4382'04, Pariz 288'71 — 290'15, Praga 180'97 — 182'08, Trst 356'45 — 359'54.

Curih, 9. septembra. Beograd 7'—, Pariz 20'2725, London 15'16, Newyork 307'625, Bruselj 51'70, Milan 25'0750, Madrid 42'—, Amsterdam 207'8750, Berlin 123'65, Dunaj 57'30, Stockholm 78'15, Oslo 76'15, Kopenhagen 67'70, Praga 12'72, Varšava 57'90, Atene 2'90, Carigrad 2'47, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'68, Buenos-Aires 0'8225.

Vrednostni papirji

Zagreb, 9. sept. 7% inv. pos. 82 b., vojna škoda kasa 368'50 — 371 — 368'50, sept.-okt.-nov. 368'50 — 370, dec. 369 — 370 — 369, 7% Bler 72 — 73, 8% Bler 80 — 83, 6% begl. obv. 64 — 64'50, Agr. priv. banka 233 — 235 — 232, Dunaj-Zagreb 845'50 — 855'50 — 850'50, Dunaj-Beograd 852'56 — 842'56, Grčija-Zagreb 34'25 d., Grčija-Beograd 34'93 — 34'16, priv. klir. London-Zagreb 232'80 — 234'40 — 233'60, London-Beograd 234'30 — 232'70, Madrid-Zagreb 565 b., Madrid-Beograd 570 pon., Trboveljska 95 d., Izis 40 b., Sečer-Osijek 120 d., 7% stab. pos. v Parizu 81 d.

Beograd, 9. sept. 7% stab. pos. v Parizu 82'50 — 81'50, Agr. priv. banka 233'50 — 231'50, 7% drž. inv. pos. 83 — 82'50, 8% Bler 82 — 7% Bler 73 — 75, 7% pos. Drž. hip. banke 77 — 75'50, 6% begl. obv. 67 — 66'75, vojna škoda prompt 370'50 — 370.

Blagovno tržišče

Novi Sad, 9. sept. Pšenica neizpremenjena. — Oves: bački, sremski in slavonski 104

— 106. — Rž in ječmen: neizpremenjeno. Koruza: bačka in sremska 90 — 92, banaška 89 — 92. — Moka in fizol: neizpremenjeno. — Otrobi: bački, sremski in banaški, juta vreče 85 — 87'50, juta vreče, ladja 87'50 — 90. — Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sokolstvo

Nastop Sokola v škofji Loki

Škofjeloški Sokol je priredil v nedeljo ob pol 16. na starem letnem telovadišču uspel javen telovadni nastop ob prav lepi udeležbi občinstva. Iz Ljubljane so prišli poveličati praznik Škofjeloščanov člani in članice Ljubljanskega Sokola, ki so nastopili pri javni telovadbi. Prišla je tudi godba Sokola 1 Tabor.

Točno ob pol 16. so prikorakali na telovadišče dečki in deklice (65), ki so župne proste vaje opravili nadvse zadovoljivo in skladno. 28 članic je izvedlo nato savezne proste vaje prav dobro, nakar je moška deca s svojimi igrami vzbudila obilo zabave in smeha. Tudi nastop članov (48), med katerimi so nastopili kot redni telovadci člani tamkajšnje garnizije, je bil prav dober in je občinstvo nagradilo telovadce s toplim priznanjem. Orodna telovadba vseh oddelkov je pokazala, da se goji sistematično in da ima Škofjeloški Sokol nekaj prav dobrih telovadcev. Burno pozdravljena je prikorakala na telovadišče vzorna vrsta Ljubljanskega Sokola, v kateri so bili naši »mednarodniki«
bratje Antosiewicz, Forte, Gregorka in mlajši kandidati, ki so za svoje izvršne izvedene vaje želi vihar navdušenja. Bratje so nastopili na drugo in na bradlji z velikim uspehom. Ko so se ovacije odhajajočim Ljubljancem polegale, je šestnajstletica Škofjeloščanov prav dobro izvedla Kovačovo simbolično skladbo »Buči morje Adrijansko«, potem pa sta oba naraščaja (31) zadovoljivo opravila župne proste vaje. Članice Ljubljanskega Sokola so nato odlično in graciozno izvedle dr. Murnikovo skladbo »Po jezeru«
in »Chopinov valček«, za njimi pa člani prav tako vzorno dr. Murnikovo »Turško koračnico«.

Javno telovadbo sta vzorno vodila načelnik br. Tine Zalelet in s. Elza Linkejeva. Po telovadbi je bila v vseh prostorih Sokolskega doma lepo obiskana zabava, ki je potekla v najlepši harmoniji in razpoloženju. Zdravol!

Kraljev rojstni dan na Viču

Kraljev rojstni dan je nacionalni Vič proslavil za zelo svečan način. Članstvo je okrasilo naravnost razkošno pročelje Sokolskega doma, pa tudi spomenik blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so Sokoli okusno okrasili z zastavami in venci in prižgali lučke.

Kmalu po 19. uri se je zbrala sokolska družina pred Sokolskim domom, odkoder je krenila ob pol 20. velika povorka s postarsko godbo in s številnimi lampijončki. Vseh udeležencev je bilo v sprevedu nad 450, ki so navdušeno vzklikali prvemu Sokolu kralju Petru II., Jugoslaviji in narodnemu edinstvu.

Pred spomenikom Viteškega kralja se je med tem zbrala tisočgla množica.

Okrožni prosvetar in član društvene uprave br. Rudi Marinčič je imel na zbrano množico krasen govor, v katerem se je najprej spomnil tragične smrti nepozabnega Prvega Sokola viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa kratko orisal naloge in dolžnosti, ki jih imamo Sokoli do mladega kralja Petra II. in naše lepe kraljevine Jugoslavije. Svoj govor je zaključil s klicem »Živel naš mladi kralj Peter II.«, vsa zbrana množica pa je trikrat zaklicala sokolski »Zdravo!«
Godba je nato zaigrala državno himno, vsi navzoči pa so zapeli slovansko himno »Hej Slovani«, nakar je bila veličastna manifestacija v najlepšem redu in disciplini zaključena.

Po zaključku sokolske manifestacije je bila še ena, ki so jo priredili člani »Slovanskega katoliškega prosvetnega društva Vič«
s svojo godbo. Udeležba je bila pri tej bakladi izredno pičila. Omeniti moramo še, da je prosvetno društvo med občani agitiralo, naj razsvetlijo svoja okna šele ob 8. zvečer in ne prej. Da je bil ta poziv katoliškega prosvetnega društva brez uspeha, je pokazala baklada viškega Sokola.

Na kraljev rojstni dan je bila v župni cerkvi zahvalna služba božja, ki so se je udeležili šolska mladina, Sokoli, gasilci, občinska uprava in ostala društva in korporacije.

UMRLA MI JE DANES OPOLDNE MOJA LJUBA MATI, GOSPA

JOSIPINA MURNIK-JUVANEČ

PO DOLGEM, HRABRO PRENASANEM TRPLJENJU, V 82. LETU STAROSTI.

POGREB BO V SREDO, DNE 11. SEPTEMBRA OB POLU PETIH POPOLDNE IZPRED MRTVAŠKE VEŽE LEONIŠČA, STARA POT 2, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU.

LJUBLJANA, 9. septembra 1935.

DR. VIKTOR MURNIK

Izogibajmo se v govoru in pisavi tujih izrazov!

dejstva, da se k temu potrebujejo mali, premični žarometi z raznobarnimi filtri, katerih sij lahko osredotočimo le na govorečo osebo.

Nastopi zborov so bili prav dobri, a na odru so popolnoma odpovedali. Njih govor ni bil razločen, geste nedisciplinirane povrhu vsega še fanfare, torej ne samo iluzija kaosa, temveč kaos sam.

Igralci so bili vsi prav dobri. Jokasta, ga. Marija Vere je bila tako doživeta in izdelana, kot jo zmore le resnična igralska osebnost. Kralja Edipa je kreiral z izrazitim razumevanjem, čustvenostjo g. Levar, ki je izbral vse možnosti, dane v vlogi, do skrajnosti in je bil v dvogovorih z Jokasto, Kreonom in Theirezijem naravnost čudovit. Grandiozen je bil g. Milan Skrbiniček, ki je s svojim Theirezijem ponovno demonstriral svojo visoko kulturo, čudovite možnosti svojega glasu in mrzlično doslednost v svojih kreacijah. Akademski, prav takšen, kot ga vloga zahteva, je bil Kreon g. Kralja. Nič pretiravanj, nič patosa ni bilo zaznati v njegovem gladkem prednosu. To je pa tudi njegov velik plus. Na prvem mestu bi moral omeniti g. Saneina v vlogi starega pastirja, ki je resnično vstvaril.

Kadmeji gg. Plut, Gregorin, Daneš in Jan niso prišli do izraza niti kot poedinci niti kot zbor. Seve, to ni njihova, ampak režijska krivda. Strežnica, ga. Severjeva in Gabrijelčičeva ter gđ. Boltarjeva in Slavčeva so bile sicer dobre, vendar me je motila monotonost njihovega predavanja, kot da bi vse imele istobavne glasove. Patos sploh ni bil v mestu. Prepričan sem, da je takšen patos le takrat mogoč, če duh ne obvlada in ne doživlja izgovorjenega teksta, če ga ne zajame v vsej svoji globlini in čustvenosti.

Delo je poslovenil prav dobro g. Fr. Albrecht. V splošnem je bil »Kralj Edip«
zelo dobro, upošteva dane možnosti, pripravljena predstava. Obisk pa tokrat ni bil zadovoljiv.

B. I.

Sophokles-Hofmannstahl:

Kralj Edip

Za kongresne dni je zopet zaživel letno gledališče v Tivoliju. Uprizorjena je bila veličastna tragedija, oživele so pred nami Thebe, oživel je pred nami mitus, katerega je tako mogočno zajel grški klasik Sophokles, podčrtaje neizprosnost Delph in usode, ki usmerjuje sleherni korak, kateri je zaman kljuboval Lajos in nesrečni Edip.

Temni oblaki se zbirajo nad Thebami. V nemi grozi poskušaj Lajos Apolona, ki mu je naložil tako bridko usodo. Sin njegov, njegov morilec, svoji materi soprog, otrokom krute in oče. Kako grozno vedeževanje, kako brutalno se Delfe.

Da bi se izognil prerokbi, sklone žrtvovati kralj Lajos svojega, komaj rojenega sina; prebode mu nožice in izroči dete nemu svojih pastirjev, da ga odnese v pečine med čeri in ga tam usmrti. Smili se pastirju dete in glej: Apolon mu privede na pot sla korintskega kralja Polipa in njemu izroči otroka. Trdi Polip vzgaja kraljevskega neobogljenuka, sprejme ga za svojega in tam brezskrbno dorašča Edip. Na neki gostiji, na dvoru svojega varuha se začne tragedija. Edip namreč zve pri sporu, da je najdenček. Hiti k materi, k očetu, toda oba molčita. Ne da bi čakal jutra, se odpravi v Delfe. Tam zve za svojo usodo, tam se prvič postavi po robu Apolonu. Ne v Korint, nikdar se ne sme uresničiti strašno vedeževanje. Odpravi se proti Thebam, preganjan od zle prerokbe, in na poti se spre s potujočim krdelem, pobije vse razen enega, ne da bi slutil, da je ubil svojega očeta, kralja Laja.

Thebe je tačas doletela nesreča. Strahotna Slinga je ogrožala in vznemirjala s svojo ugančo Thebance. Edip pride, razreši to, a hvaležni Thebanci, ki zvedo, da kralja Laja ni več, proglasijo Edipa za kralja.

Vedeževanje je doseglo višek. Z lastno mater-

jo, s kraljico Jokasto deli prestol in postelj. — Apolon ne miruje. Thebe dolete vedno strahotnejše nesreče, ljudstvo je obupano. Kadmeji mrmrajo in vse ljudstvo pričakuje Edipovega strica in svaka Kreona, ki se je odpravil v Delfe po svet, da končno posije nad Thebami sonce in jim vsemogočni Zevs milostno priznane. — »Dokler ne bo pogubljen morilec kralja Laja, bo nad Thebami mrak.«
Išče morileca, išče samega sebe. Težak je udarec, ki mu ga je prizadejal thebanski vedeževalec Theirezias. On sam, da je morilec? Kreonova pretveza je to, da bi si prilastil prestol. Oživi mu v spominu umor, ki ga je izvršil pred Thebami. Zateče se k Jokasti, ki mu mora razložiti, kdaj je bil umorjen Lajos. Temna slutnja se potrjuje. »Eden se je rešil.«
Kje ga dobiti? Kje je pastir, ki je imel usmrtiti Lajovega sina? Medtem pride iz Korinta sel, vprašuje po Edipu in mu sporoči, da je kralj Polip mrtev. Grozeče doni proti Delfam Edipov smeh. Sel pove resnico. On sam je bil tisti, ki je sprejel na smrt obsojenega malčka. Spomni ga pri tem na zbudljaje na nogah. Pastir, ki je medtem tudi že prispel iz gor, prizna svojo krivdo, in Edipov greh je očiten. Jokasta se v obupu obesi, on, kralj Edip si pa iztakne oči in se odpravi, da ga obsodijo bogovi, ne Thebanci. Kadmejec mu še ponudi palico in Edip gre, da zadosti bogovom in v večni noči išče Olimp.

Igro je tokrat režiral g. prof. Ošip Šest. Sijajen domislek izrabit stopnišče, kot vhod v Edipovo palačo, je sceni pomagal do izraznosti, omogočal lepe razdelitve površine in poživljal igro samo. Kar se tiče režije same, moram predvsem opozoriti na slabo igro z žarometi. Res, da je Edip osrednja postava v celi tragediji, toda zakaj se je podčrtaval le njegov nastop, dočim so vsi drugi zamrli v temi. Nekateri Kadmeji prav radi tega sploh niso prišli do veljave. Ravnotako strežnice, kjer bi z lučjo morala biti podčrtana sleherna glavna in roke. Režiserjev zamiselk tu ni bil utemeljen radi

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

IŠČEM dvo- ali trisobno stanovanje z vsemi pritlikinami. Cenjene ponudbe na Upravo »Glas naroda«
pod »Mesto«.

SPREJMEM dva dijaka v vso oskrbo. Naslov v upravi »Glas naroda«.

PRODAM 3 nemške knjige: predilništvo, tkalništvo in barvarstvo. Naslov v ogl. odd. lista.

TECAJI NEMSCINE v Delavski zbornici: začetniški, nadaljevalni in konverzacijski; vpisovanje mladine ob 2. (vhod iz Čopove ulice, zadnja vrata, levo) odraslih ob pol 7. (glavni vhod, desno).

Dobro izvežban kurjač

s prvovrstnimi sprječevali išče službo kjerkoli. Gre tudi za slugo h kakemu resnemu podjetju. Naslov v upravi

Mlad čevljarski pomočnik

vešč v vseh čevljarskih poslih išče službo kjerkoli. Grem tudi za slugo v bližino mesta. Naslov oglasnem oddelku »Glas naroda«

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Ekspedicijska žaloigra

Kakor poročajo iz Kodanja, je doživela nedavna angleška ekspedicija v Grönlandu strašen udarec. Ekspedicije so se udeležili štiri mladi znanstveniki z oxfordskega vseučilišča.

Odhod

Ekspedicija se je z nekim danskim parnikom odpeljala letos 21. junija iz Kodanja v Hostenborg in si je postavila svoje oporišče ob fjordu (zalivu) Sondetrom. Znanstveni uspehi njenega dela so bili popolnoma zadovoljivi. Dne 15. avgusta sta dva člana odprave, namreč Mr. Atter in Mr. Dunbar, odpela po reki Sarfartok proti toku v čolnu, ki sta ga zgradila sama. To je največja grönlandska reka. V tem letnem času je zaradi talečnega se ledu zelo narasla in deroča. Vleč temu se je raziskovalcema posrečilo, pripluti precej daleč po reki. Tudi ta pot je bila namenjena izključno znanstvenemu delu.

Prva nezgoda

Na povratku je čoln z veliko silo butnil ob neko skalo pod vodo. Čoln je počil in se je v nekaj sekundah potopil. Mr. Dunbaru se je posrečilo priplavati na breg. Atterja pa so odnesli valovi. Ko je Dunbar spoznal, da tovarišu preti smrt, je skočil nazaj v vodo in se je še enkrat priboril do potopljenega čolna, ki se je bil zagvozdil med skalovje. Divjal je silen vihar

in dvigal peneče se valove. Ako bi bil Atter tudi klical na pomoč, bi ga ne mogli nihče slišati. Dunbar se je obupno oziral na vse strani. Bil je sam neprenehoma v smrtni nevarnosti, ker bi ga razbresneli valovi vsak hip lahko spodmaknili in odnesli s seboj.

Ura neprestane groze

Skoraj celo uro je Dunbar plaval križem po reki in iskal tovariša. Polagoma so mu udje otrpeli od mraza in je moral opustiti nadaljno iskanje. V tej uri neprestane groze, ko je bil venomer tudi sam kakor v smrtnem žrelu, je Dunbar skoraj pozabil, kje je ekspedicijsko oporišče. Ko pa se je zavedel, je hitel, kolikor je le mogel, tjakaj.

Na pomoč

Takoj se je odpravila na pot rešilna odprava, obstoječa iz ostalih treh znanstvenikov in nekaj Eskimov. Upali so, da je Atter, ki je bil dober plavalec, morda vendar priplaval do brega in mu še pravčasno pridejo na pomoč. Raziskali so oba bregova in tudi po reki sami so več dni križali z motornimi čolni in z eskimskimi čolnicami. Viharji ves čas niso nič pojevali. O Attru ni bilo sledu in rešilna odprava se je morala brez njega vrniti v oporišče.

Angleška ekspedicija se vrne 23. t. m. v Kodanj.

Dvajsetletnica dr. Beneševega bega v inozemstvo

Češkoslovaški tisk se te dni spominja 20letnice, odkar je dr. Beneš, pozneje češkoslovaški zunanji minister, 1. septembra 1915 odpotoval v inozemstvo, da se tam bori proti Avstriji za osvoboditev svoje domovine. Še danes je zavito v tajno, po kakšni poti je tedaj odšel oziroma se prikradel iz države, ne da bi se srečal z avstrijskimi ali bavarskimi financarji. Zanimivo opisuje to pot minister dr. Beneš v svojih spominih. Do meje ga je spremljal dr. Amerling, ki je po gozdu oprezno korakal pred njim. Kadar se je približal bavarski carinik, je dr.

Amerling tajno dal dr. Benešu znak, da se je skril, sam pa se je s carinikom spustil v razgovor. Na tak način se je posrečilo Benešu priti na Bavarsko. Kmalu za tem, je dosegel pristanišče na Bodenskem jezeru ob švicarsko-nemški meji. Od tam je odšel v Švico s potnim listom, ki se je glasil na ime Miroslav Šicha, trgovski potnik z optičnimi instrumenti. V resnici je bil to dr. Edvard Beneš, docent praškega vseučilišča, ki je odšel za dr. Masarykom kot tajnik praških zaročnikov v inozemstvo.

Uspeh tega potovanja je bil usodne važnosti za vso revolucionarno delavnost proti habsburški monarhiji. Ni bil slučaj, da se je vprav dr. Beneš podal na to pot in da je bil edini, ki se je od domačih borec odločil za to pot. Sam piše v svojih spominih, da mu hkratu s prof. Masarykom ni šlo za to, da pridobi novih ljudi in sodelavcev doma. Zato se je moral nasloniti na češke ujetnike. Prof. Masaryk se je pritoževal, da v inozemstvu ni dovolj politično sposobnih čeških ljudi. To je bil eden izmed razlogov, zakaj se je dr. Beneš odločil za beg. V svojih spominih nadalje opisuje, kako je s svojo ženo in z nekim znancom neopažen prišel na postajo v vasi, kamor je sicer zahajal na počitnice. S te postaje se je podal na pot, ki je bila tako velikega pomena za češkoslovaško revolucionarno delo v inozemstvu. Ženi je obljubil, da se vrne najkasneje čez dve leti, hkratu pa jo je opozoril na to, da jo bodo avstrijske oblasti šikanirale in ji je dal pooblastila, da se sme v primeru nujne potrebe ločiti od njega. Šele mnogo kasneje je izvedel, kaj je njegova žena ta čas pretrpela. Sam je bil pripravljen na vse, ker se je zavedal, da vsaka velika in pravična stvar zahteva žrtve.

Iz teh njegovih besedi lahko sklepamo na značaj in vrednost osebnosti dr. Beneša. On ni samo sistematski, znanstveni in metodični delavec, ampak je pri njem vse analiza in umsko razgledavanje. Hkratu je tudi izkušen in spreten diplomat, š bolj pa je znal in zna še danes po potrebi biti človek dela in junaštva, človek nekompromisne odločnosti, človek s fanatično vero v pravico naroda in ljudske ideale, ki se ne boji nobene nevarnosti in nobenih žrtve. Te njegove lastnosti je ocenil prof. Masaryk, ki v

svoji »Svetovni revoluciji« poroča, kako je prišlo do sodelovanja med njim in dr. Benešem:

»Do vojne sem ga osebno malo poznal. Zasedoval sem njegove članke iz Pariza in njegove publikacije. Slišal sem o njem zlasti od pokojnega urednika Krystýneka (v »Časuc«). Opazil sem na njem vplive mojega realizma, francoskega pozitivizma in marksizma. Še neizdelan. Ko je izbruhnila vojna, je prišel in se javil za volonterja v »Časuc«. Tam sva se večkrat srečavala. Nekoč se srečava na Letni, ko je šel proti meni; očitno je imel na sru nekaj važnega. Res je imel. Po njegovih mislih ne moremo gledati vojne pasivno, ampak moramo kaj ukreniti. On nima miru, hotel bi biti aktiven. Nato mu odvrnem: »Da, jaz že delam«. Obvestil sem ga in takoj spotoma sva se sporazumela, ko sva čez Letno šla v »Časuc«. Spominjam se prizora, ko sva prišla do vhoda na Eliščin most. Obstala sva, se naslonila na leseno ograjo in gledala na Prago. Po glavi so mi rojile misli o naši bodočnosti. Libušino proročanje — toda začetek vsakega političnega dela je denar. Dr. Beneš je prešel svojo gotovino in je takoj obljubil nekoliko tisoč kron. Imel je toliko, da je lahko na svoj račun začel delo v inozemstvu. Meni so prijatelji iz Amerike poslali dovolj zame in za družino, kakor so se tudi pozneje spominjali nas od časa do časa.

Tako sva bila Beneš in jaz brez skrbi za vsakdanje osebne potrebe. Obema nama je bilo

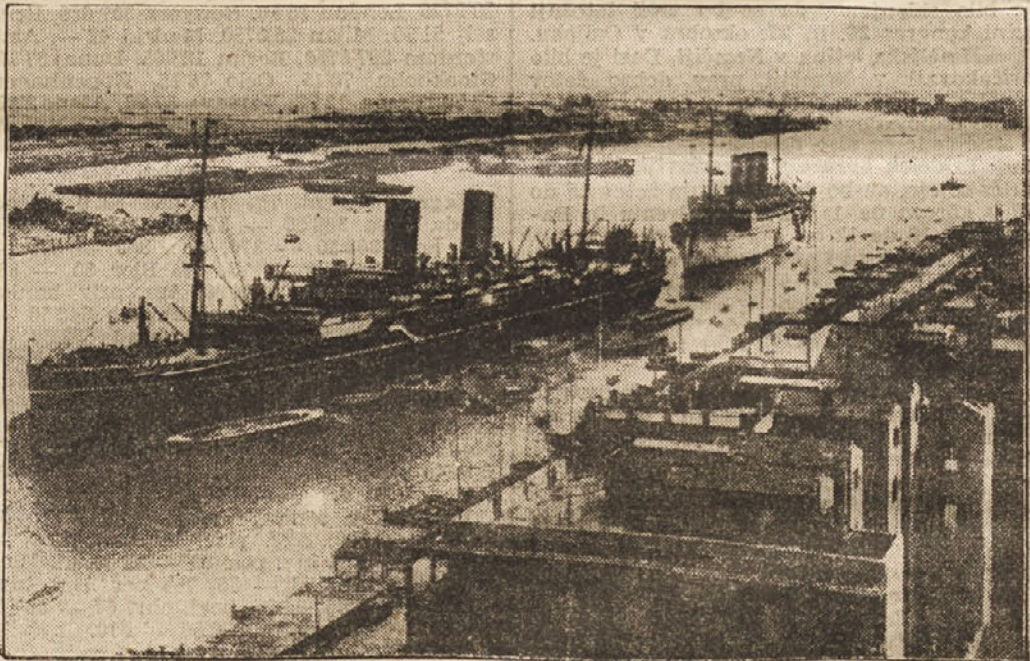
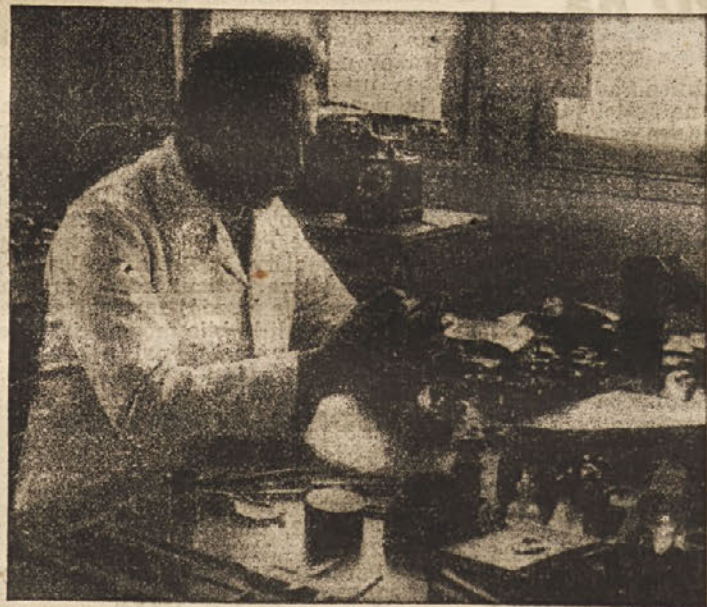
v korist, ker sva imela dovolj bridkih življenjskih izkušenj. — Prebila sva se bila iz siromašnih razmer, to pa pomeni priboriti si praktičnost, energijo in hrabrost. Isto velja tudi za Stefanika.

Predsednik odbora petorice pri DN. Odboru petorice, ki ga sestavljajo Anglija, Francija, Poljska, Španija in Turčija, predseduje španski poslanik Madariaga.

Mala kamera

OSKAR BARNACK, genialni konstruktor Leit-zovih tovarn v Wetzlarju. Pretekli teden smo poročali o zmagovitem pohodu »Leice« v svet, danes pa vidite konstruktorja Barnacka pri svoji delovni mizi. L. 1914. je konstruiral prvo kamero za mali format, ki je nekaj let kasneje zavzela ves svet, obdržala pa obliko in gotove konstrukcijske posebnosti prvotne Barnackove »Leice«.

Sueški prekop — življenjska žila črnega ozemlja

Poveljnik italijanskega sredozemskega letalstva Maršal Italo Balbo, guverner Libije, je bil imenovan za vrhovnega poveljnika sredozemskega letalstva. S tem je organizirano povezano vse italijansko letalstvo v Sredozemskem morju.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

»Da, tako bo res,« je soglašala Marketa, »toda misliš, da ga to opravičuje?«

Pogledal jo je raztreseno. Kaj bi odgovoril, če bi se to vprašanje glasilo nekoliko drugače? Na primer: »Ali opravičuje Bernarda Astenburga to, da je dal usmrtiti tri ljudi, ker je bil pijan?« V tem primeru bi bila njegova vloga lahka. Vstal bi, vzel bi s police kazenski zakonik, ki je veljal takrat in velja še danes, in našel bi v njem odstavek o pijanosti. In paragraf 2., odstavek c, se glasi: Zato se dejanje ali opustitev dejanja ne smatra za zločin, ako je bilo storjeno v popolni pijanosti, ki si jo je storilec nakopal, ne da bi bil nameraval zločin. — To je zvenelo popolnoma točno. Toda ta odstavek je imel še dodatek: Prav tako se dejanje ne šteje za zločin, ako je bilo izvršeno v kaki drugi zmedenosti čutov, v kateri se storilec svojega dejanja ni zavedal. — To je zvenelo še točneje. Kaj pa je stalo še nekoliko dalje? Nič drugega, kot da čin ni zločin, če se je zgodila taka zmota, da v činu ni bilo mogoče videti zločina — ali pa, in to se je moralo brez dvoma najbolj uvaževati — ako je kdo dejanje izvršil, ker je bli v to prisiljen ali ker je ravnal v pravični obrani v sili. — Potem je ostalo samo še vprašanje, ali se more beseda »pijanost« zamenjati z besedo »domoljubje«, je li mogoče reči, da je človek, ki je storil nekaj v domoljubni ekstazi, enak človeku, ki ravna

120

v zmedenosti čutov, ki ga k nečemu žene neodoljiva sila, katere divja v njem v največji napetosti.

Okrog tega se je vse sukalo. Filip je bil globoko prepričan, da ta razlaga ni samo mogoča, to je taka, po kateri sežemo z nevero samo zato, ker je karta zakona dobrohotna, temveč celo povsem pravilna, tako pravilna, da bi bila umestna tudi tedaj, ako ne bi šlo za njegovega sina, ampak za kogarkoli drugega. Ujemalo se je to do pičice. V njegovo pomirjenje: Stara država je trdno stala v njegovem sru navzlic vsem svojim hibam in recimo tudi svoji smešnosti. Nekega dne bo z njo umrl in s tistim njenim ozračjem, ki je tako grenilo življenje vsakemu nenemškemu uradniku v visokem položaju. Koliko je bilo večne jeze s podložnimi narodi, ki niso bili zadovoljni niti potem, ko so dobili univerze in narodno besedilo na bankovcih! Treba jih je bilo držati s trdno roko in jih od časa do časa kaznovati. Kolikokrat so si oni mislili, ko so čitali o slovanskem razgrajanju v državnem zboru: Ko bi bilo mogoče nekoliko teh razgrajavec obesiti... Takrat so bile to le pobožne sanje, toda med vojno je bilo vse to res mogoče. Razen tega je treba pomniti tudi to, o čemer je gobezdal tisti izpodleznik, češ, da so bili ti ljudje nedvomno brez krivde, ki jim jo je pripisoval Bernard — ali ne stoji v zakonu jasno črno na belem, da čin ni zločin, če se je zgodila taka zmota, da v činu ni mogoče videti zločina, ali pa, če je storilec ravnal v pravični obrani v sili?

»Poslušaj,« je rekel Marketa, »trdno sem prepričan, da ga to opravičuje. Tisti agent z odkritji ti je izrečno priznal, da so on in drugi častniki Bernardu pomagali, da bi odnesel pete brez posledic.

Nedvomno zato, ker so bili istega nazora kakor jaz. Ali naj bova midva do svojega otroka trša?«

Marketa ga je pohlepno poslušala. Da, prav to je hotela slišati od njega. Da, to je bila neprištevitost, s tem je goreče soglašala. Tisti prednik iz bogve katerega stoletja, stari krvoločnež — bil je gotovo prednik s Filipove strani — je oživel v njenem dobrem otroku. Morda samo za četrto ure, a zadostovalo je, da je Bernardu pokvaril vse življenje. »Mora se prepričati, da bi bil Bernard kaznovan zaradi tega!« je rekla odločno. Tisti major ga bo gotovo izdal. Ne vem, kako sem mogla biti tako nespametna, da te tako dolgo nisem opozorila. Takoj moraš Bernarda spraviti čez mejo. Takoj in brez odlašanja. Še danes. Reci mu, da jaz želim. Da se pripeljem za njim.

»Če misliš,« je mudljivo odgovoril Filip.

Odslej je bilo treba igrati z ubogo Marketo novo komedijo. Moral ji je hliniti, da se je Bernard rešil z begom. Bernard ji je napisal več pisem, ki jih je pošiljal znanцу v Berlin. Ta jih je pošiljal na Marketin naslov. Osobje v sanatoriju je moralo prisegati, da ne pride niti košček tiskanega papirja Marketi v roke. Tudi zdravnik je moral prevzeti vlogo v tej žalostni komediji ter je moral zopet in zopet odložiti njen odpust iz sanatorija. Katuška in Doris sta moral paziti na vsako besedo, kadar sta jo obiskala. Toda, moj Bog, kako dolgo bo mogoče to nadaljevati? To je bilo vprašanje, ki si ga je gospod Astenburg stavil v zmerom večjem strahu. Bal se je, da se bo to nekega dne vendar razpočilo. Se bo rešila iz tega uboga mučenica?